

SESSIÓ A LA MEMÒRIA

DEL

MESTRE FRANCESC PUJOL

DINTRE EL CICLE COMMEMORATIU DEL 60e ANIVERSARI

DE LA FUNDACIÓ DE L'ORFEÓ CATALÀ

EL MESTRE FRANCESC PUJOL I L'ORFEÓ CATALÀ

per Fèlix Millet

ASPECTES DE LA PERSONALITAT DEL MESTRE FRANCESC PUJOL

per Lluís M.ª Millet

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

DISSABTE, 16 DE MAIG DEL 1953

El Mestre Francesc Pujol i l'ORFEÓ CATALÀ

per Fèlix Millet, president de l'ORFEÓ CATALÀ

En un dia de l'any 1897 es reunia com d'habitud la Junta de l'ORFEÓ CATALÀ, i també com d'habitud el Secretari llegí les altes dels socis, subratllant d'una manera especial aquelles que corresponien a socis cantaires, i remarcant, sobretot, si es tractava de futurs tenors o baixos.

Aquell dia, com tots, la Junta aprovà una colla d'altes, sense donar-hi una transcendència especial, i, malgrat tot, si algú amb dots de profeta hi hagués estat present, aquell dia s'haurien llançat les campanes al vol perquè acabava d'ingressar un nou cantaire que, passat el temps, i certament no molts anys, havia de convertir-se en l'home insubstituïble, el braç dret del Mestre, l'executor de la Junta Directiva, que dia rera dia, gairebé diria hora darrera hora, havia d'anar bastint amb paciència de benedictí, sense fer soroll ni fressa, el gran edifici administratiu, amb la més ampla accepció d'aquest mot, musicalment i culturalment parlant, del Palau de la Música Catalana. I si aquest cantaire entrà calladament en els rengles de l'Orfeó, calladament també, sense fer fressa, ni quan arribava als llocs de més responsabilitat, deixà a tot arreu una estela de fina sensibilitat, d'intelligència extraordinària, de constància i de sacrificis exemplars, i d'una illimitada modèstia, que no tenia fi, potser com tot el que surt d'aquesta casa, que rep la seva força d'una arrel profundament espiritual, que no pot desvirtuar ningú; i així, aquest nou cantaire quan més petit es feia anava fent-se més gran, com l'hem vist ara amb tota la seva magnitud davant de la seva magnífica obra.

He parlat, senyores i senyors, ja ho sabeu, però, si no, també ho hauríeu entès,

de FRANCESC PUJOL, cantaire als dinou anys, en 1897, mestre auxiliar en 1899, sots-director en 1917, Administrador del Palau, i bibliotecari de l'Orfeó, i finalment, director i màrtir des del 1941 al 1945, en què lliurà la seva ànima al Totpoderós. Foren, senyores i senyors, quaranta-vuit anys de llurament total, de donació a un ideal de nítida puresa.

Després d'aquests mots ja podria donar per acabada la meua missió i deixar la paraula al Mestre Lluís M.ª Millet, que ha estat l'home afortunat que si ha viscut tant de prop aquestes dues figures gegantines, que són el Mestre Millet i el Mestre Pujol, porta al damunt com a contrapès, la gran responsabilitat de la seva successió.

Però, encara que sigui breument, permeteu-me que consideri uns aspectes de les relacions del Mestre Pujol amb l'ORFEÓ CATALÀ. La seva posició d'enamorat de la cançó popular i dels Orfeons com a mitjà d'expressió; el seu temperament d'home d'acció, constructiu, rigorosament guardador, amb tota fidelitat, de la idea inicial que a l'ORFEÓ CATALÀ el portà; el seu gran desprendiment i infinita modèstia.

Igual que del Mestre Millet, podem dir d'ell que el centre de la seva vida fou l'ORFEÓ CATALÀ, de manera que parlar del Mestre Pujol i de l'ORFEÓ CATALÀ és referir-se a una mateixa cosa. Pujol no fou el creador de la idea, però, potser sí el primer enamorat.

L'any 1897 entrava a formar part simplement del cor, i als dos anys era nomenat mestre auxiliar i ajudava els assaigs, fidel sempre a l'orientació del Mestre, però també d'una manera ben personal. Un antic cantaire, que porta l'exemplaritat en-

cara avui figurant en els rengles dels actius de la massa choral, explica en les seves memòries com des del primer moment, Pujol s'imposà; no era ell un home espectacular, certament, però sí totalment efectiu, i un dia — ens diu el vell cantaire —, a l'hora de l'assaig, el Mestre Millet no vingué i un company de corda l'havia substituït; això, sense previ avís, ocasionà uns moments de lògica desorientació, i potser també en el més íntim per part d'alguns, alguna molèstia. El dia següent d'assaig vingué de nou el Mestre Millet i fou cantada a primera vista una cançó nova. Era tan magníficament harmonitzada que els mateixos cantaires, en acabar-la, expressaren la seva admiració, i aquest fou el moment de consagració del mestratge de Pujol, que el Mestre Millet, segur des del primer moment, preparava. «Aquesta bella cançó — digué Millet — és precisament del vostre company que em substituï l'altre dia a l'hora de l'assaig, del vostre company Pujol»; i si l'admiració fou unànime vingué després el respecte i l'afecte, precisament per la manera tan senzilla, però contundent, com s'havia produït el fet.

Aquest maridatge del respecte i de l'afecte és una peça essencial en l'ORFEO CATALÀ! I això els que el coneixem per dintre, i conèixer-lo per dintre no vol dir assistir als concerts, aplaudir els cantaires, viure amb ells i assimilar la bellesa de les seves cançons, sinó que millor vol dir sofrir amb ells i patir en els moments de l'assaig, difícil i pesat, aquell tornem-hi i tornem-hi, que sembla que no té fi, i tot a hores desavinents i amb la perspectiva d'un retorn a casa sovint lluny i amb comunicacions difícils; aquells moments en què el Mestre — que sofreix del propi esforç, però també de l'esforç de tots, perquè de tots en té la responsabilitat — ve a ésser gairebé com un torturador per les seves exigències; els que coneixem l'ORFEO CATALÀ per dintre, dic, sabem que aquest maridatge del respecte i de l'afecte resol tots els problemes i amorseix tots els neguits, perquè, si no existiria un Orfeo sense cantaires abnegats, no fóra tampoc sense mestre exigent, dur si voleu, però ple d'amorosa comprensió, donant l'exemple del seu esforç i imposant-se per la seva intel-

ligència, company dels cantaires i amic i germà, però mestre sempre, amb aquesta jerarquia innata, que no s'aprèn enlloc, però que es porta a dintre. Perquè la jerarquia no és cosa que s'imposi per una disposició unilateral, com una ordre, i menys un caprici, i de res no serveix si no és admesa pels altres, si no és cosa que es guanyi amb constància i esforç, amb renunciaments i sacrificis, amb un tracte suau i rígid alhora, fet d'un reny i d'un prec, d'un crit i d'una carícia, que solament tenen aquells homes dotats, que han sabut aixecar per damunt de les misèries de cada dia la bandera pura d'un ideal etern.

I jo us dic, socis de l'ORFEO CATALÀ, i amics que assistiu aquí, que formeu part de la nostra gran família, que és esperançador veure amb els propis ulls que encara avui, enmig d'un món desorientat i mig perdut, poden obrir-se tots els camins a l'esperança, com un raig de llum que penetri la boira atapeïda, en veure que en aquest país, on les coses col·lectives es poden comptar amb els dits d'una sola mà, encara hi ha, aquí, i fora d'aquí, a Barcelona i a tantes altres viles de Catalunya, uns cantaires que sacrifiquen les hores de repòs, i uns mestres abnegats, fills tots del Mestre Millet i del Mestre Pujol, que tot i sabent que no resoldran així els seus problemes materials, malden perquè el so d'una cançó ens enlairi de tant en tant a les regions de l'esperit, on s'aixopluguen avui, més que mai, totes les coses nobles i dignes, que fan sentir l'autèntica dignitat i llibertat humanes.

Precisament en considerar el perquè de la força de l'obra del Mestre Pujol, es veu ben clarament de primer antuvi com ell tingué la passió de la música popular, millor diria de la cançó popular, i l'ORFEO CATALÀ fou la llar acollidora on desplegà les seves nobles ambicions.

El mateix maridatge Millet-Pujol fou a l'entorn de la cançó, i si l'un, enamorat i enlluernat de la seva mateixa idea, creà l'instrument, l'altre, el seguidor i company, procurà la continuïtat i en preparà la propaganda. Moragas, l'antic Vice-president de l'ORFEO CATALÀ, deia de Pujol amb motiu d'un homenatge: «Té la virtut de l'acolliment amorós amb què segueix, no ja les

ordres del Mestre Millet, sinó les seves intencions, les seves angúnies, els moviments més amagats del seu nobilíssim esperit, té, però, també, la recompensa de poder dir amb orgull, que és el segon allí on és el primer l'eminentíssim Mestre Millet.» I jo dic de passada que la seva virtut és encara molt més alta, perquè com digué Cambó, parlant de Pujol, els seus mèrits en no ésser esclatants per voluntat pròpia, tenen encara molt més valor. El Mestre Vives deia que Pujol era com una mena d'Aaró, que si aquest sostingué els braços de Moïssès mentre pregava a Déu que els donés la victòria, així Pujol feia amb l'Orfeo i el Mestre Millet, quan escampaven pel món amb les seves cançons la presència de la nostra llengua.

Enamorat de la cançó popular, «La cançó popular — diu el mateix Pujol — és tan lligada amb la vida de l'Orfeo que es pot dir que és la seva vida mateixa. Ella, la cançó popular, circula per les venes de l'Orfeo com centre fort i sempre rejoyenidor que regula els batecs del seu cor amb el cor de Catalunya, ella enforteix amb el seu esperit la fortitud dels cims enasprats d'on davalla la serenor de les planes verdes, per on s'escampa l'amplitud de la mar blava que l'acull. Ella s'ha donat a l'ORFEO CATALÀ sense mesura, i l'Orfeo n'ha fet la flor dels seus amors.»

Belles paraules d'un gran sentit poètic, que ens provarien, si no ho sabéssim ja del cert, aquella compenetració entre els dos mestres i l'enamorament del Mestre Pujol per la nostra cançó i pels nostres Orfeons.

M'he referit abans també al seu temperament d'home d'acció i constructiu, i puc afegir que només mirant les parets d'aquesta casa de la Música Catalana n'hi ha prou per veure pràcticament l'obra constructiva del Mestre Pujol, la Biblioteca, l'Arxiu; però, és que, demés, tantes i tantes fotografies escampades com a record de tantes i tantes excursions, tantes i tantes glòries merescudes per l'Orfeo, els petits detalls tècnics de les quals, de la màxima importància perquè l'èxit fos complet, eren pel Mestre Pujol resoltos. Lluís Millet els engrescava a tots, i Pujol aprofitava aquell engrescament per a treure'n el millor profit. Per això, convençut de l'obra dels Or-

feons, es lliurà també a la «Germanor d'Orfeons de Catalunya», i, enamorat de la cançó popular, treballa en el nou Cançoner, però ho fa amb un sentit de responsabilitat plena.

«Algú creu — diu en un altre escrit — que l'Orfeo és una entitat recreativa i que els orfeonistes es diverteixen cantant; en realitat, el que la gent no sap és el treball de preparació formidable que un concert representa, i el que no saben els que asseguts còmodament escolten una interpretació perfecta, és que no s'ha fet en els moments d'arborament, sinó en els moments agres de treball constant i repetit, perquè els moments d'arborament són fàcils, però no porten a res si no són res més que foc d'encenalls i la flama s'apaga.» Construeix encara i enamorat de l'obra dels Orfeons perquè, diu, aquests han fet rebrotar la cançó popular vestida amb les gales més escaients pels nostres compositors, i sense els Orfeons no coneixeríem les creacions corals de Bach, Haendel, Mozart, etc.; sense els Orfeons no coneixerien les viles i pobles aquesta música que enlaira l'esperit i ens dignifica; i encara diu, en ocasió de l'homenatge que se li dedicà, que «l'obra dels Orfeons és com una gran família i com una extensió de l'ORFEO CATALÀ, que s'ha anat escampant per tots els indrets de la nostra terra. No són aquestes paraules una visió literària sinó que responen a un fet real, a un fet positiu, i per això l'ORFEO CATALÀ té a molt alt honor i gairebé com un deure, prestar ajut, en la mesura de les seves forces, a totes les entitats germanes.»

I és precisament en l'acte d'aquest homenatge — l'any 1930, quan més de seixanta orfeons, entitats i professionals, li oferiren entre altres coses un gran sopar a l'Hotel Orient —, quan quedà més patent el tercer aspecte, el de la infinita modèstia del Mestre, que contrastava amb la gran acció pràctica i la gran eficàcia del seu treball. Tots li preguntaven el secret del seu esforç; ell contestava: «Es l'amor a l'art nostre, a les coses nostrades, aquest amor que el Mestre Millet, el meu Mestre — deia —, m'ha ensenyat a tenir-ne cura fins a viure pràcticament només per ell; per això res no té mèrit, perquè d'allò que fem

fill d'un enamorament cap home no pot vantar-se'n, i en canvi no ha de fer altra cosa que donar-ne gràcies a Déu perquè ens ha posat dintre aquest amor, aquest neguit d'entusiasme.» S'aixeca per agrair l'homenatge i diu de seguida: «Vosaltres, Mestres i Cantaires, catalans, heu volgut honorar en mi l'esperit dels nostres Orfeons i l'esperit dels Orfeons és tan vostre com meu, tant batega en mi com en vosaltres, i així com compartiu l'esperit hem de compartir també l'homenatge, no com qui comparteix una glòria o una vanitat, sinó com qui comparteix un estímul pel compliment del deure que voluntàriament ens hem imposat per l'Art i per la Pàtria.»

I així tota la seva vida, i així podríem anar-ne parlant amb aquest mateix sentit de treball i eficàcia, de modèstia i d'enamorament. I vingueren els últims anys del Mestre Pujol, del nostre segon Director de l'ORFEÓ CATALÀ, el nostre segon gran Director, per bé que mai no hagi pogut en tals funcions dirigir un concert públic. L'homenatge que avui li tributem, com a nostre Director que fou, és amb més emoció encara, perquè no l'hem vist mai amb la santa batuta a les mans, heretada del gran Millet, seguint les seves petjades i podent fruir també de les seves glòries. El Mestre Pujol, que entrà calladament a l'ORFEÓ CATALÀ, sense soroll, sense fressa, com he dit abans, lliurà la seva ànima a Déu, com havia viscut, sense soroll ni fressa, però el darrer renunciament fou, sens dubte, el més eficaç, perquè no hi ha clam que es repeteixi més vegades que el de l'ànima que parla enmig del seu silenci. Director i màrtir, he dit abans, perquè m'imagino l'angúnia i el neguit de l'home dedicat tota una vida a una obra i no podent donar-li compliment en el moment definitiu. Avui el Mestre Pujol, com el Mestre Millet, hauran comprès perfectament per què Déu Nostre Senyor permet sovint allò que podria semblar una injustícia. Millet morí per anar a celebrar el cinquantenari de l'ORFEÓ CA-

TALÀ en la falda amorosa d'una Verge a qui tant havia estimat. El Mestre Pujol aguantà els anys precisos perquè el caliu es mantingués viu, però no va poder veure tampoc la flama arborada. Però aquell silenci de Millet i de Pujol era tan ple de dignitat i de força que portà en ell mateix el germen d'aquesta magnífica resurrecció d'avui, perquè no és la cosa externa el que compta, sinó l'esperit, i l'esperit hi era ferm i pur, i viu: sacerdots que vetllen l'ànima d'un poble, perpetuant des d'aleshores, per ara i per sempre, el llegat immortal d'una llengua feta poesia — com deia en Maragall — en la nostra cançó.

Deixeu-me que acabi aquests mots, precisament amb unes paraules del Mestre Pujol, i en una ocasió plena per mi de dolors i dolç record alhora; les paraules que com a «Requiem» gravà en la «Revista Musical Catalana» l'agost del 1911 en memòria del meu pare; paraules que ell aplica al meu pare i mai més justament aplicades que a ell mateix: L'ORFEÓ CATALÀ sent un gran dol. La voluntat divina ha permès que el Mestre Pujol ens abandonés per a portar-lo a millor vida i donar-li l'etern repòs. Ja mai més no serà entre nosaltres el que aixecava l'Orfeo amb amor d'enamorat, l'home que vessà sobre el seu fill predilecte ben abundoses i sense mirar les millors energies, les més pures bondats, els més sincers dels seus afectes. Quina obra més colossal, quina marxa ascensional, quines fites glorioses van posant-se d'any en any! Si n'era d'estimat! Com no estimar un cor tan noble, un esperit franc, obert i generós, com no sentir-se atret per aquell optimisme sense mida, que brollava de les seves idees i de tots els seus actes. L'ORFEÓ CATALÀ sent un gran dol, dic jo, el més gran i el més punyent després de la mort del Mestre Millet, però a un i altre amb les seves oracions els referma la voluntat de continuïtat de l'obra començada, amb el mateix esperit i amb la mateixa força de sempre.

Aspectes de la personalitat del Mestre Francesc Pujol

per Lluís M.ª Millet, Director de l'ORFEO CATALÀ

Benvolguts consocios:

Amb l'acte que avui celebrem, corohari de la commemoració del nostre 60.è Aniversari, paguem un deute d'agraïment envers el Mestre FRANCESC PUJOL, que fou successivament cantaire, mestre auxiliar, sots-director i director de l'ORFEO CATALÀ, i al qual Déu, en els seus inescrutables desiguis, cridà a la Glòria abans de poder veure acomplides les primícies de la seva tasca directorial. A mí, que l'he succeït amb tota la meua voluntat, i que he viscut moltes de les seves actuacions i gestes, em toca avui exaltar la seva personalitat. I ho faig, no solament per tal de complir un deure ineludible, sinó també amb el goig que dóna una tal reconeixença, quan és, com en el cas present, d'estricta equitat i justícia.

La personalitat del Mestre FRANCESC PUJOL, té tan variats aspectes, que forçosament m'hauré de limitar a esbossar-ne els principals trets, les més sobresortints característiques, les quals no són, potser, pas conegudes i valorades com es mereixen.

El nostre Mestre es creà en un ambient humil i, com succeeix moltes vegades, la seva vocació musical topà amb els desigs dels seus pares. Comptable o administratiu d'una casa important del comerç barceloní, ell sentí l'esperó d'una vocació musical forta que l'havia portat a fer els primers estudis al Conservatori del Liceu de la nostra Ciutat, i, enamorat de les nostres coses, i empès pel moviment de la nostra Renaixença, s'inscriví com a cantaire de l'ORFEO CATALÀ. Això fou l'any 1897, quan el Mestre Pujol comptava solament dinou anys. Heus ací que, al cap de poc temps, n'era nomenat Mestre Auxiliar. Això ningú no ens ho pot

explicar millor que ell mateix. Escoltem-lo, tal com l'escoltàvem alguns, en aquesta mateixa sala, el dia 14 de desembre de 1930, en el primer dels actes d'Homenatge que li dedicaren els Orfeons de Catalunya, amb motiu d'haver organitzat el magne festival que, sota la direcció del Mestre Lluís Millet, aquells celebraren a l'Estadi de la nostra Exposició, feia llavors alguns mesos. Deia així el Mestre Pujol: «Jo era ben jove que vaig ingressar a l'ORFEO CATALÀ com a senzill cantaire, enamorat, enteneu bé?, enamorat com a músic i com a bon català de l'obra transcendentalíssima que, a judici meu, aquesta entitat havia començat, feia pocs anys, de realitzar. Ja ho veieu, els meus debuts en la tasca orfeònica foren fills d'un enamorament, i jo no crec que d'un enamorament cap home se'n pugui fer un mèrit; ben al contrari, estic convençut, per experiència, que un bon enamorament és la millor gràcia que Déu pugui posar en el cor d'un home. Dintre l'ORFEO CATALÀ vaig tenir la sort d'intimar amb el Mestre Millet, i Déu va fer, sort més gran encara, que el Mestre Millet descobrís en mi aptituds suficients per a fer-me col·laborar a la seva obra des d'un pla quelcom més elevat que el de senzill cantaire, i així vaig passar a ésser auxiliar seu en les tasques de preparació coral. Com un pare amorós, el Mestre Millet em donà ensenyament i guiatge en la meua carrera musical, i obrí el meu esperit a la plena percepció i fruïció de les bel·leses de l'art que des de la meua infantesa se me'n duia el cor. El Mestre Millet m'inculcà els coneixements necessaris per a ben fonamentar la meua carrera de compositor i és gràcies a ell que

el meu modestíssim estre musical ha pogut tenir plasmació adequada...» I més endavant, afegia: «Podia jo fer altra cosa, ple d'agraïment com estava i estic pel Mestre Millet, que consagrar tot el meu esforç, donar tot el meu modest ajut a la seva obra, la qual, d'altra banda, s'avenia amb els meus caríssims ideals d'artista i de patriota com l'anell al dit?»

Cantaire de l'ORFEO CATALÀ, el guiatge del Mestre Lluís Millet en els fonaments de la seva educació musical de compositor (per cert que en aquest aspecte el Mestre Pujol tingué per company Vicenç M.ª de Gibert, aquest altre plorat compositor nostre tan original, al qual hom no ha fet encara la deguda justícia), mestre auxiliar en les tasques de preparació del cor als pocs anys d'entrada a l'Entitat, la familiarització assídua amb la tècnica coral, amb la tècnica peculiaríssima que el Fundador de l'ORFEO CATALÀ inculcava a aquesta Institució, i, per què no dir-ho?, també amb la familiarització de l'orientació artística i espiritual de l'ORFEO CATALÀ. Heus ací les bases que produïren l'eclosió de la personalitat musical del Mestre Pujol. Més endavant (i ja tindrem ocasió de referir-nos-hi), el mateix Mestre ens dirà que les idees que sosté i defensa són, sense discrepància de cap mena, les que informen l'obra de l'ORFEO CATALÀ i de les institucions en les quals ell intervé. Notem ara com fins l'any 1917 el Mestre Pujol no fou nomenat Sots-director de l'ORFEO CATALÀ. De fet, però, feia molts anys que n'exercia el càrrec com a col·laborador més directe del Mestre Lluís Millet. És indubtable que la personalitat de Pujol fou complement de la del seu Mestre en les ensenyances del cor. En la plasmació de l'estil de l'Orfeo ell hi tenia la seva part personal en certs mitjans i detalls. Així ho havia declarat el nostre fundador quan deia, no recorde en quina ocasió, que certs detalls de perfecció tècnica eren deguts a l'actuació del Mestre Pujol. Seria curiós ací parlar de les peculiaritats d'aquests dos homes en la tècnica coral i com, amb tot i llur acusada personalitat, hi hagué en aquest sentit bona concordança amb la idea que dictava Millet en els dies de la seva direcció. Potser algú dia intentarem fer-ho.

Cada vegada més les activitats del nostre

Mestre Pujol eren absorbides per l'ORFEO CATALÀ. Així, amb el temps, fou nomenat Administrador del Palau de la Música i, oimés, fou l'organitzador imprescindible, en la seva part material, de les gestes de l'ORFEO CATALÀ. Recordem, en aquest aspecte, les excursions a Madrid i Saragossa, l'any 1912; a París i Londres, l'any 1914; a Roma, l'any 1925, i a Sevilla i València, l'any 1930, per no anomenar més que les més importants. Quantes hores de treball esgotador no emprà el Mestre Pujol en aquesta feina material i obscura! Quant li deuen, també, els Orfeons catalans per l'organització de les seves magnes concentracions a Barcelona (portades a terme amb la col·laboració eficaçíssima del Mestre Joan Llongueres), el maig de l'any 1917, amb motiu de les noces d'argent de la fundació de l'ORFEO CATALÀ, i el juliol del 1930, amb motiu del Festival a l'Estadi de Montjuïc! Bona prova d'això fou l'Homenatge que les nostres Institucions corals li dedicaren el mateix any 1930, al qual ens havem referit fa poc.

Però les activitats del Mestre Pujol dintre el radi d'acció de l'ORFEO CATALÀ tingueren altres derivacions. Les tasques acomplides com a Director adjunt de la «Capella de Música de Sant Felip Neri» [de la qual, a la mort del Mestre Lluís Millet (a. C. s.) fou nomenat Director] i de la «Capella de la Basílica de Nostra Dona de la Mercè», formades ambdues, en aquell temps, amb elements de l'ORFEO CATALÀ; la intervenció en diversos jurats musicals i en les tasques de traducció de cançons i oratoris estrangers a la nostra llengua vernacle, i la part principalíssima duta a terme en l'Obra del «Cançoner Popular de Catalunya», que la «Fundació Concepció Rabell i Cíbil» encarregà i posà sota la direcció i el guiatge de l'ORFEO CATALÀ, són, entre altres, testimoni d'aquelles activitats que havem alludit. Però d'això últim en parlarem altra volta en referir-nos a la tasca folklòrica portada a terme pel nostre Mestre homenatjat.

Una de les activitats més importants del nostre músic fou la de Director d'orquestra (la qual activitat havia estat realitzada metòdicament i per primera vegada a la

nostra ciutat per l'inoblidable Mestre Antoni Nicolau). I el Mestre Pujol desenrotllà la seva tasca quasi sempre dintre de la desapareguda «Associació d'Amics de la Música», que fundà el tan recordat i estimat Ignasi Folch i Torres. La nova Orquestra, doncs, es nomenà «Orquestra de l'Associació d'Amics de la Música». Serà bo de dir que aquest agrupament, que funcionà des del mes d'octubre del 1916 fins al mes de juny del 1923, tenia unes característiques especials. Aplegà uns elements quasi tots ben joves, alguns d'ells de positiva vàlua (al davant dels quals hi havia els artistes que componien el «Quartet Renaixement»: Eduard Toldrà, Josep Recasens, Lluís Sánchez i Antoni Planàs, agrupació que degué també la seva consolidació als «Amics de la Música»). I tots els professors i el Mestre Pujol es posaren a la tasca amb voluntat de ferro, fent veritables sacrificis de treball i d'indole econòmica. Formada en els seus inicis, aquesta Orquestra, per instruments d'arc, anà augmentant paulatinament els seus elements fins esdevenir un tot complet. El malaguanyat Mestre Pujol, en el concert inaugural, donat el 19 d'octubre de 1916, exposava el pla a seguir amb aquestes paraules que assenyalen un tal esperit d'honradesa artística, que no puc menys que transcriure-les ací en quasi tota la seva integritat:

«En ser-nos confiada la direcció de l'Orquestra dels Amics de la Música», dedicarem tot seguit la nostra atenció, com era natural, a la formació d'un pla a realitzar en els nous concerts que el novell organisme orquestral té de donar en el present curs per comanda de l'«Associació d'Amics de la Música».

«Basar aquest pla en unes quantes obres ben conegudes i de prestigi indiscutible, completant els programes amb quelques llaminadures escollides, era potser la solució més còmoda i d'èxit assegurat; però aquesta solució ni satisfieia els nostres més íntims desitjos, ni la consideràvem ajustada al caràcter i a l'esperit de l'«Associació d'Amics de la Música». Aquests, els Amics de la Música, que ho han d'ésser i ho són de tota la música sense més exclusió que la que està situada a un baix nivell artístic, estaven certament en dret d'exigir-nos quel-

com més que aquella còmoda solució de què hem parlat, i era un deure en nosaltres, a l'ensem que una realització dels propis ideals, donar al nostre pla el caràcter i l'esperit que a l'«Associació d'Amics de la Música» convenien, i aquest ha estat el principi que ens ha guiat en sa formació.»

«En el desenrotllament evolutiu de la música orquestral, hi ha dos períodes ben poc coneguts: l'anterior a Bach i Haendel i el que separa aquests autors de Haydn, Mozart i Beethoven. L'obra mateixa d'aquests grans mestres que acabem d'anomenar (exceptuant Beethoven) és solament coneguda en part. Tant el període anterior a Bach i Haendel com el posterior, són mereixedors del més gran interès i d'una dival·gació fins fa pocs anys iniciada. En música, com en tot, té perfecta aplicació l'aforisme «natura non fecit saltus», i és partint d'aquest aforisme que els estudiosos que d'uns quants anys ençà vénen dedicant-se a la investigació del passat musical, han demostrat d'una manera evident que l'art magnífic d'un Bach i un Haendel, d'un Haydn i un Mozart, aquest art que rutinàriament ens havíem acostumat a considerar com un producte meravellosament isolat d'uns genis, és la concreció, la culminació d'una llarga sèrie d'esforços precursors, les estacions de repòs d'una evolució incessant i complexa. Són, els autors esmentats, com els cims més alts en els grans massissos de muntanyes; i succeeix amb ells ço que també succeeix en esguardar de lluny un massís muntanyenc, que ens apareix com una immensa muralla de la qual s'aixequen ardits, cel amunt, els pics més encimbellats; però, en emprendre l'ascensió en aquells cimals, els trobem amorosament rodejats, i ja de ben lluny, de múltiples i molt belles muntanyes, i entre aquestes, hi descobrim valls rioleres, ombrívoles gorges per on s'esmauïen cantaires les aigües de neu, plans magnífics que reposen l'esperit i llacs plens de misteri.»

«Talment com una excursió vers els cims més alts, és ço que hem volgut oferir als Amics de la Música, i estem convençuts que el romiatge que junts anem a emprendre per les rioleres valls, les gorges ombrívol·les, els plans encalmats i els llacs misteriosos, els serà plaent i els reserva sor-

preses agradoses, com també els satisfarà la visió d'aspectes ignorats dels més alts cims.»

De com es compliren aquests propòsits, en són una bona prova la setantena de programes que, amb la seva Orquestra, el Mestre Pujol dirigí amb una preparació escrupolosa que tot seguit, i cada dia més, mostrà la seva eficàcia. El primer concert fou dedicat a les escoles orquestrals franceses, italiana i alemanya del segle setzè i dissetè, culminant amb la figura de J. S. Bach, amb el «Concert en do menor», per a dos pianos, que tocaren junt amb l'Orquestra, els pianistes llavors joves, Blai Net (a. C. s.) i Joan Gibert Camins.

I el pla del Mestre es desenrotllà d'una manera progressiva i racional, sense cap claudicació. Els autors pre-clàssics, clàssics, romàntics i moderns, sense oblidar pas els de casa nostra que estigueren nodridament representats i ben encaixats en aquests programes, s'ofrenaren al públic, no excessivament nombrós, per desgràcia, de l'«Associació d'Amics de la Música». I bon nombre d'aquestes obres foren donades en primera audició a Barcelona i a la nostra Pàtria, i, àdhuc, estrenades. Així integraren els dits programes els noms, entre altres, de Claude le Jeune, Rameau, Giovanni Gabrieli, Valentini, Corelli, Pèrle, Valerius Otto, Vivaldi, Viadana, Torelli, Manfredini, Locatelli, Pèzel, Telemann, Krieger, Schein, Felip Manuel Bach, Joan Cristià Bach, Joan Sebastià Bach, Cherubini, Händel, Haydn, Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Schubert, Schumann, Weber, Brahms, Wagner, Glazounow, Cornelius, C. Franck, Bizet, Strauss, Schillings, Lekeu, Smetana, Scriabin, Bela Bartok, Honegger, Debussy, Duparc, Fauré, Déodat de Séverac, Dukas, P. Aldridge Grainger, Elgar, V. d'Indy, etc. I entre els nostres compositors, Garreta, Massana, Manén, R. J. Massagué, J. Pahissa, E. Toldrà, Barberà, Chavarri, Lluís Millet, Josep Morató, i del propi Mestre Pujol.

Havem dit que diverses d'aquestes obres foren donades en primera audició a Barcelona i, àdhuc, al nostre país. Com a mostra, n'esmentarem només algunes de les escoles romàntica moderna i contemporània, i també dels nostres autors. Aquestes són:

«Rêverie», de Scriabin; «Dos retrats», de Bela Bartok; «Pastoral d'estiu», d'Honegger; «Lénore», de Duparc; «Primavera», «Rapsòdia», per a clarinet i orquestra, i «El mar», de Debussy; «Polyeucte», de Dukas; Danses de «Le coeur du moulin», de Déodat de Séverac; «Masques et Bergmasques», de Fauré; «Cant Colonial» i «Marieta a la platja», de Percy Aldridge Grainger; «La queste de Dieu» (simfonia descriptiva), de V. d'Indy; «Cinquena simfonia», de Mahler; «El burgès gentilhome» i «Simfonia dels Alps», de Richard Strauss. Algunes d'aquestes obres, com la «Simfonia dels Alps», foren preparades i donades amb una perfecció tal (i parlo recolzant-me en testimonis de qualitat), que altres audicions que d'elles han estat donades a la nostra ciutat, no han esborrat pas el record vivís-sim i profund que la seva primera audició va deixar.

Dels nostres autors ja esmentats, s'estrenaren obres de Garreta (aquest músic, glòria de la nostra escola simfònica i de «cobla», llavors tan poc conegut com a compositor d'aquella especialitat). Rossend J. Massagué, Eduard Toldrà (que oferí la seva primera obra per a orquestra), Barberà, Morató, Pare Massana, Pahissa i del propi Mestre Pujol, etc.

També aquest donà entrada en aquests concerts a diversos intèrprets joves, que a l'«Associació d'Amics de la Música» degueren llur presentació davant d'un públic de concerts. Sortosament, aquest camí fou també constantment seguit pel Mestre Joan Lamote de Grignon, de tan grata memòria, a qui no agraïrem mai prou, tampoc, els esforços fets (amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona, primer, i, especialment, després, amb la nostra «Banda Municipal»), per tal que els nostres joves concertistes tinguessin contacte amb el públic, afirmant d'aquesta fàció la seva vocació musical, que moltes vegades un heroisme tan gran es necessita per a ésser-li fidel.

No podem deixar d'esmentar la tasca del Mestre Pujol com a musicòleg-transcriptor i folklorista. En el primer aspecte, assenyallem un important nombre d'obres de música coral antiga, que, gràcies a la cultura i a l'esperit despert i curiós del nostre ho-

me per a tots aquells fets musicals dignes d'ésser ressuscitats, han vist la llum entre nosaltres, o estan en condicions d'ésser interpretades a la primera ocasió. Joan Pau Pujol, Mateu Flecha (oncle i nebot), Pau Vila, Cristóbal Morales, Francisco Guerrero, Juan del Encina i altres anònims figuren entre els autors, moltes de les obres chorals dels quals el Mestre Pujol ressuscità. I també n'hauríem d'esmentar dels vihuelistes espanyols, alguna cantata del Pare López amb participació instrumental, etcètera.

És sabut que la tasca del transcriptor de música antiga no és gens fàcil, ja que se li presenten problemes que no es poden resoldre amb absoluta seguretat i precisió. En aquest sentit, salva la transcripció la musicalitat de qui la plasma. I les transcripcions del Mestre Pujol són sempre musicals, no forçades; per tant, realitzades dintre de la lògica i del sentit comú més estrictes.

Com a folklorista, la tasca del Mestre Pujol és, potser, més considerable encara. No parlarem ara de la que desenrotllà com a harmonitzador de la cançó popular, perquè ho farem dintre uns instants, en estudiar l'aspecte del Mestre com a compositor.

La convivència amb l'ORFEO CATALÀ havia de despertar forçosament en el nostre home l'amor a la cançó del poble. I ell se l'estimà tant, que en féu el centre de la seva vida de compositor. Però l'enamorament del Mestre Pujol per la cançó popular no fou inconscient. Ell estudià amb tota consciència la vitalitat exuberant de la nostra cançó; l'analitzà, la classificà i en féu l'apologia. I quan l'ORFEO CATALÀ, complimentant els desigs de la «Fundació Concepció Rabell», portà a terme l'Obra del «Cançonero Popular de Catalunya», des dels primers moments la col·laboració del nostre artista fou inestimable, i més tard, l'ORFEO el delegà com a Director d'aquella Obra benemèrita, convertint-se des de llavors, el Mestre Pujol, en el seu senyor ordenador. Recordem els seus valuosíssims treballs apareguts en els volums de «Materials» del «Cançonero»: «Cromatisme, tonalitat i modalitat en les cançons populars catalanes», «Observacions, apèndixs i notes al «Romancerillo catalán» de Manuel Milà,

amb la col·laboració de Mn. Joan Puntí, Secretari de l'Obra. I mencionem a part, també dintre els referits «Materials», l'importantíssim primer volum del «Diccionari de la dansa, dels entremesos i dels instruments de música i sonadors», amb la preuada col·laboració de Joan Amades, obra que ella sola és suficient per a acreditar la vastíssima cultura folklòrica del nostre homenetjat.

Encara, sota l'aspecte que ens ocupa, no podem deixar tampoc d'esmentar, entre alguna altra, les magnífiques conferències «El vol d'una cançó», demostrativa de la gran vitalitat d'una de les nostres més característiques cançons, en presentar-la sota l'aspecte d'innúmeres variants, i les dedicades a «Música popular del Roser», a les quals jo vaig tenir l'honor de col·laborar com a un dels intèrprets de l'exemplificació.

En fundar-se l'«Instituto Español de Musicología», pocs anys abans de la mort del Mestre Pujol, aquest va ésser cridat a formar-ne part com a membre actiu, sens dubte com a reconeixement dels seus mèrits en el camp de la musicologia i del folklore, lloc que després va ésser ocupat pel mestre Joan Tomàs, un dels Sots-directors actuals del nostre ORFEO.

Hauria de parlar també d'una faiso especial de l'escriptor i del crític, de l'home de cultura integral i sòlida (la seva importantíssima Biblioteca n'és la demostració), i, com hem indicat més amunt, de l'adaptador de moltes composicions i oratoris estrangers a la llengua catalana, però temo que això allargaria massa aquest treball. A més, manca encara parlar d'un dels aspectes més sobresortints de la personalitat del Mestre: el de compositor, i com a conseqüència, del «credo» que informà aquesta seva importantíssima activitat.

Els gèneres que sota l'aspecte de compositor cultivà el Mestre Pujol, foren: 1.er el «choral», incloent-hi la modalitat de música religiosa; 2.^{on}) l'integrat per cançons per a cant i piano, originals i populars, 3.er) el d'altra música de cambra (composicions per a diversos instruments), 4.ta) l'orquestral, i 5.ª) el gènere per a cobla i

per a chor i cobla. En total, sense que puguem aventurar-nos a donar una xifra definitiva, les composicions del Mestre Pujol passen del nombre de dues-centes.

Música choral. — Dintre d'ella comprenem els chors a veus mixtes, a veus d'home, a veus blanques, chors amb piano o amb orgue i piano, música religiosa i les cançons populars harmonitzades amb acompanyament o sense. De les composicions per a chor amb una o tres cobles en parlarem, si Déu vol, en l'últim apartat.

Entre els chors mixtos originals més importants, assenyalem, a l'atzar, «La cançó tràgica», amb poesia de Josep Carner, avui inèdita encara; les saboroses «Cançó nocturna», «Tamborinada» i «Cantada de Nadal», aquesta amb orgue i piano (de les quals sentíreu avui les dues últimes). Entre els chors a veus d'home, «L'ombra del Rei», admirablement ambientada; «L'estiu al Vallès», «Cantada de Primavera», encara inèdita, sobre una poesia de Trinitat Catasús, i les dues tan íntimes, que avui també oïrem, interpretades per la «Choral Victòria». Entre els chors per a veus blanques, «Una noia és per un rei».

I entre les cançons populars harmonitzades, citem només, per tal de no allargar massa aquesta dissertació, les destinades al chor mixt, entre les quals es compten «La gata i en Belitre», «Fum, fum, fum», la meravellosa «Cantiga de Pontevedra», etcètera, i la col·lecció de Música del Roser per a chor unisonal amb acompanyament d'orgue o harmònim, col·lecció veritablement deliciosa, que podria desmentir per si sola com parlen improcedentment els qui menyspreen l'harmonització de la cançó popular com a exponent de l'ànima d'un artista músic.

La modalitat del compositor de música religiosa és notable per una fusió de religiositat, de sabor popular i de sa lirisme, que li donen un caràcter molt destacat. Entre aquestes produccions citarem les cançons espirituals, moltes d'elles a l'uníson, diversos motets, un «Rosari», una «Salve montserratina», i una «Missa Il·lumina oculos meos», escrita en els últims anys de la vida del Mestre i destinada a la «Capella de Música de Sant Felip Nerí», que constitueix una veritable súplica a l'Altís-

sim per tal que li torni la salut als seus ulls malalts.

La tècnica choral del Mestre Pujol denota sempre un coneixement aprofundit i pràctic de les possibilitats del chor; el seu contacte constant amb ell no podia pas passar en va.

Cançons originals i populars per a cant i piano. — Les primeres es compten en nombre d'una cinquantena, i bona part d'elles són gairebé desconegudes; la majoria de llurs melodies són filles de la cançó popular. El treball pianístic és sempre d'un interès constant, ple de les més preades trobelles harmòniques, ço que succeeix també en les harmonitzacions, que ens fan endinsar encara més en l'essència d'aquelles adorables cançons populars.

Música de cambra. — Dintre d'aquest grup podem incloure composicions per a piano sol («Minuet», «Rondó», «Tema i catorze variacions», «Estudi», «Miniatures», dedicades a la senyora A. Sancristòfol, vídua de Folch, etc.); per a violí i piano («Lai i ballades», «Vell madrigal», inspirat en Ausiàs March i dedicat a Joan Massià; una «Sonata en si bemoll» i «Estampes de muntanya», dedicades a Valentina Renart, una de les seves últimes composicions i que avui oïrem); i també per a violoncel i piano («Una meravellosa rondalla», dedicada a Gaspar Cassadó).

Si una de les qualitats de la música del Mestre Pujol és la perfecció de l'estructura, aquesta dona encara més relleu a les seves obres d'aquest gènere, que sobresurten també per una fantasia de personalitat ben acusada.

Gènere orquestral. — En ell fa gala el nostre Mestre d'un perfecte domini del que podríem dir «color» orquestral, i en la majoria d'aquestes obres hi és manifest novament el seu provat amor a l'essència dels nostres cants. En el primer sentit, el Mestre Pujol és completament autodidacte. El seu «métier» consumat és fruit d'un estudi intel·ligentíssim, portat a terme amb el seu exclusiu esforç. «Festa» (danses característiques que el Mestre escriví originàriament per a piano i que destinà a les deixebles de plàstica del Mestre Joan Llongueres), «Tres glosses de cançons» populars escrites primerament per a cobla i les dues ober-

tures, una d'elles de discreta influència straussiana i l'altra sobre el drama «Terra Baixa», de Guimerà, així com també les harmonitzacions meravelloses d'unes cançons populars catalanes per a una veu solista amb acompanyament orquestral, patentitzen abso- lutament aquell domini. Alfred Cortot restava encisat un dia escoltant una de les obres que acabem d'enumerar.

Composicions per a cobla i per a chor i cobla.—Ningú no ha superat el Mestre Pujol en el coneixement de la nostra Cobla, i en dir cobla en refereix a la tècnica dels instruments que la componen. La producció de sardanes i altres composicions del nostre autor destinades a la nostra «orquestra popular» és indiscutiblement bàsica en la història d'aquest gènere. I comprèn una quarantena de sardanes per a una sola cobla, la majoria d'elles completament desco- negudes avui dia; tres per a dues còbles i una per a tres còbles. A més, tres glos- ses de cançons populars, ja esmentades en un altre lloc, una «Serenata», diversos ballets populars i unes «Marxes» de Lully, instru- mentades per a una sola cobla, i la suite meravellosament evocativa «Pirenenques» per a tres còbles, que conté unes definitives i vivents estampes del natural. Assenyaem també les revisions d'algunes sardanes del nostre Pepi Ventura.

Mereixen un paràgraf a part les composi- cions originals per a chor amb una o tres còbles. Entre aquestes últimes, el «Cant de Maig, cant d'alegria», en forma de sarda- na, sobre la poesia de Maragall, i la «Can- tada de Cap d'Any» sobre una poesia prò- pia. Els grans perills que comportava l'amalgama de les veus amb els nostres rústecs instruments estan habilitíssimament sortejats en aquestes composicions fins avui quasi úniques en la nostra producció mu- sical. Diem també com abans del Mestre Pujol, ningú no havia afrontat l'escriptura per a més d'una cobla.

L'amor del Mestre Pujol per la sardana veritable i per la seva agrupació executant no s'acabà pas aquí. A més de convertir-se en mentor de la nostra «Cobla Barcelona», ell fou també un veritable puntal de la des- apareguda «Lliga Sardanista de Catalunya», agrupament de compositors, còbles i enti-

tats, fundat exclusivament per tal de dig- nificar la nostra sardana. Així i tot, hem de constatar amb gran pena, com la ma- jor part dels esforços portats a terme per aquesta entitat resultaren estèrils: caigueren en el buit. Hom, en general, preferí com idènticament succeïx ara (amb excep- cions molt meritòries, que m'honoro a re- conèixer), la sardana borda, desnaturalitza- da, a la nostra sardana autèntica, de valor musical i païral indiscutible.

No vull acabar aquest meu parlament, forçosament incomplet, sense dedicar unes paraules a l'ideari del Mestre com a com- positor. Aquest, en una conferència-polèmi- ca pronunciada en aquesta mateixa sala el 21 de maig del 1929, contestant certes afir- macions d'un literat nostre, aparegudes a la premsa, l'exposa claríssimament, decla- rant textualment (com havem apuntat abans): «Les idees que sostinc i defenso són, sense discrepància de cap mena, les ma- teixes que informen l'obra de l'ORFEO CA- TALÀ i de les altres institucions a les quals el meu modest concurs presta algun servei», i afegeix que s'honora de pertànyer a la categoria de músics que el seu contrincant anomena «popularista» i que «assenyala com a blanc dels seus trets». I també, que la seva posició «és fruit de llargues medita- cions i d'estudis aprofundits» i que per això surt en la seva defensa, perquè creu im- prescindible donar al públic elements de judici, sense els quals no sabria per quins mars navega en qüestions de música».

Creiem sincerament que en la nostra èpo- ca, també de desorientació i confusió mu- sical a ultrança, no serà sobrer recordar l'ideari musical tan assenyat del Mestre, el qual, en essència, temps enrera havia ja estat exposat a casa nostra, pels nostres grans orientadors Felip Pedrell, Antoni Ni- colau i Lluís Millet, entre altres.

I heus ací com parlava el Mestre Pujol d'aquest tema: «El músic, com el poeta, necessita fer-se un llenguatge; necessita tro- bar una expressió verbal per a exterioritzar les seves idees. Les idees musicals són i seran sempre contingudes en la melodia. El ritme, amb tot i la seva màxima importàn- cia, no podrà mai, per ell sol, expressar idees musicals; l'harmonia, el contrapunt,

la instrumentació amb la seva varietat de timbres i coloracions, no són més que servents de la idea melòdica.»

«El músic, com el poeta, pot estudiar i emprar els mitjans d'expressió verbal en els grans clàssics o en el llenguatge popular, o en ambdues fonts indistintament. A la nostra terra, el poeta és més afortunat que el músic; ell, el poeta, troba en els clàssics de la nostra literatura, malgrat llur arcaisme, els necessaris elements d'expressió verbal per a fer-se el seu llenguatge; i els troba també en el poble, el qual ni un sol moment ha deixat d'usar la llengua vernacle. El músic, en canvi, no troba clàssics del seu art; o, si en troba, són d'una època tan reculada que el seu estudi solament li serà útil en línies generals; no en el punt concret de l'expressió verbal; la música ha evolucionat tant del segle setzè ençà, que el músic actual que volgués parlar el llenguatge d'aquell temps, cauria sota el pes d'un ridícul anacronisme. Del segle setzè fins fa pocs anys, la nostra art musical culta es pot dir que no ha existit amb fesomia pròpia.»

«El músic nostre que vol amaran-se en el llenguatge dels clàssics, per tal de fornir el seu verb, ha de fer-ho en els clàssics estrangers, corrent el greu perill de desvirtuar l'expressió de les seves idees amb formes de dicció que no li són naturals; i de disfressar la seva personalitat amb vestidures estranyes; que la universalitat de la música és més relativa del que hom creu; la música és universal en tant que expressió de sentiments, però no ho és quant a la manera d'expressar-los. Quan hom parla de la gràcia un xic superficial de la música francesa, de la profunditat quelcom feixuga de la música alemanya, del lirisme fogós de la música italiana, no fa més que remarcar, d'una manera potser massa simple i generalitzada, però clara i contundent, les diferències racials d'expressió en la música.»

«Nosaltres creiem que els nostres músics han d'estudiar tan a fons com convingui l'expressió verbal dels clàssics estrangers, estudi que creiem fecund en ensenyaments d'ordre general, però no per a formar el seu lèxic personal; aquest han de cercar-lo amb el màxim interès en l'expressió verbal

del nostre poble, en la nostra melodia popular; és aquesta l'única manera, creiem, de retrobar la nostra personalitat musical perduda fa uns quants segles; és aquesta l'única manera d'enfortir-la i caracteritzar-la per tal de donar-li valor d'universalitat. Si no ho fem així, tornarem a ésser uns servils imitadors de cultures musicals alienes, avui imitem els francesos, demà els russos, passat demà els alemanys, seguint el caprici o la moda de cada moment, de la mateixa manera que hem estat anys i anys imitant sense pudor i sense remordiment la música italiana; àdhuc en el seu període de màxima decadència. És per evitar aquests perills que som popularistes en música.»

I després, el Mestre Pujol fa l'apologia de la música que de la nostra cançó xucla el nèctar que li ha de donar la vigoria. I consti, afegim nosaltres, que encara pensem d'aquesta manera, que no preconitzem una producció musical consistent en una espècie de «pot pourri» de motius populars com alguns, potser amb no massa bona fe, voldrien. Ans bé, seguim creient que havem de cercar en l'essència més recòndita de la nostra cançó popular, l'agulló que ens desperti la nostra personalitat, per tal de donar a la nostra música un valor de categoria universal. Perquè «aquests mots "música universal, música universal", què volen dir?», com deia un dia el nostre pare i guaiador, «No hi ha res universal i tot ho és. Un arbre és fill del terror, i com més arrela endins la terra, més amunt pujarà les branques; i així més de lluny s'albirarà la seva ufana!»

I com es desprèn de les paraules del Mestre Pujol en la seva ja citada conferència, quasi la totalitat de la nostra música amb vera personalitat, és filla d'aquest enamorament de la nostra cançó. És aquest un fet incontestable, sense que amb això vulguem pretendre que se'ns imputi l'afirmació que l'únic element que dona categoria a la creació musical sigui l'esperit de la cançó racial popular.

Ningú no podrà negar, però, per exemple, que la universalitat de Manuel de Falla, arrenca del seu popularisme, diguin el que diguin certs nous comentaristes en la seva literatura abstracta i confusa; i que,

com deia el Mestre Pujol en el treball citat, veiem com «figures musicals que s'han declarat anti-popularistes terribles i menyspreadors d'aquesta tendència, empenen abundantament melodies populars en llurs composicions». Però, deia també, i és bo de retreure-ho, que «així tots hi sortim guanyant, car generalment la inventiva melòdica personal d'aquests astres de l'univers dels sons, queda bon xic per sota de moltes humilíssimes melodies populars».

El «credo» musical que acabem d'exposar no va obstruir la forta personalitat musical del Mestre Pujol. La va vigoritzar i li va donar categoria. La vena melòdica del Mestre, filla directa, en general, de la nostra cançó, i personal, ensem, queda afermada per una harmonia o polifonia robusta, interessant, amb abundoses «troballes», i tot dintre una estructura ordenada a una unitat artística que subjuga.

* * *

Haig d'acabar, forçosament. I no vull fer-ho sense evocar el Mestre Pujol infatigable en l'ambient d'un treball constant i ben orientat en profit de l'ORFEO CATALÀ,

de la bona música i de tantes amistats que al seu consell i ajut sempre desinteressats tant li deuen.

Treball constant fins a la fi. Encara em sembla veure'l l'avant-vigília de la seva mort assajant, amb la batuta mig immòbil als dits, a causa de la malaltia que, sense tenir-ne la certesa, sofria i que ell pressentia, segons pròpia confessió. Encara em sembla veure'l amb el rostre trasmutat pel dolor, recollir l'última ovació que, en vida, el públic li va dedicar, poques hores abans del seu traspàs, al «Casal del Metge», en ocasió de l'estrena per la «Choral Victòria» d'una de les composicions que avui oïrem.

Dintre els últims anys de la seva vida, abocà tota la tendresa del seu cor a «vestir» aquelles melodies populars de la Verge del Roser, que il·lustraren les seves últimes conferències. I no solament la música, sinó també la paraula prengué matisos de tendre emoció filial a redós de la Verge del Roser, que el nostre poble devot tant venera. Ella el deuria acompanyar en els seus últims sofriments i en la seva entrada a la Glòria.

1

Aspectes de la personalitat del lletr. Francisc

Pujol

Benvolguts consois: ^{Amb} l'acte que avui celebrem,
corolari de la ~~celebració~~ ^{commemoració} del nostre 60e Aniversari,
paguem un deute d'agraïment envers el lletr. Francisc
Pujol, que fou successivament cantaire, mestre auxiliar,
sub-director i director de l'Orfó Català, i al qual deu,
en els seus inescreutables desgnis, crida a la flòria
abans de poder veure aconplides les primeries de
la seva tasca directorial. A mi, que l'he succeït
amb tota la meua bona voluntat, i que he viscut
moltes de les seves actuacions i gestes, em toca avui
exaltar la seva personalitat. I ho faré no sola-
ment per tal de complir un deure ineludible, sinó
també amb el goig que dona una tal reconeixença,

quan és, com en el cas present, d'estricta equitat i
justícia.

La personalitat del lletrats Francesc Pujol té tan variats
aspectes, que forçosament m'hané de limitar a esbo-
çar-ne els principals trets, les més sobresortints carac-
terístiques, els quals no són poder pos coneguts i valo-
rats com es mereixen.

El nostre Mestre es creà en un ambient humil,
i, com succeïa moltes vegades, la seva vocació musical
topà amb els desitjos dels seus pares. Comptable o administratiu
-tiu d'una casa important del comerç barceloní, ell senti-
l'esperó d'una vocació musical forta que l'havia por-
tat a fer els primers estudis al Conservatori del Dⁿⁱ Cen-
de la nostra Ciutat, i, enamorat de les nostres coses,
esperonat pel moviment de la nostra Renaixença,
s'inscriví com a cantant de l'Orfeó Català. Això
foi l'any 1897. Heus ací que, al cap de pocs temps n'era
quan el Mestre Pujol cantava solament 19 anys.

nomenat mestre Auxiliari. Això m'hi ens ho ³
pot explicar millor que ell mateix. Escultem-ho,
tal com l'ensoltàvem alguns en aquesta matèria,
Salu, el dia 14 de Desembre de 1930, en el fori-
-ner dels actes d'Homenatge que li dedicarem els
orfeons de Catalunya, amb el motiu d'haver organit-
-zat el magnific festival, que sota la direcció del
Mestre Lluís Millet, aquells celebraren en l'Està-
di de la nostra Exposició, feia llavors alguns me-
-jos. Deia així el Sr. Puig: "Jo era ben jove que
vaig infernar a l'Orfeo Català com a senzill can-
taire, enamorat, entenen bé? enamorat
? [com a músic i com a bon català] de l'obra transcendental-
talíssima que, a judici meu, aquesta entitat havia
començat, feia pocs anys, de realitzar. Ja ho veieu,
els meus debuts en la tasca orfeonística foren fills

4
d'un enamorament, i jo no crec que d'un enamo-
rament cap home s'en pugui fer un mèrit, ben
al contrari, estic convençut per experiència,
que un bon enamorament és la millor gra-
cia que Déu pugui posar en el cor d'un home.
Dintre l' "Orfeo Català" vaig tenir la sort d'intimar
amb el Mestre Millet, i Déu va fer, sort més gran
encara, que el mestre Millet descobrís en mi
aptituds suficients per a fer-me col·laborar
a la seva obra des d'un pla quelecom més
elevat que el de senzill cantant, i a di' vaig
passar a ésser auxiliar seu en les tasques de prepa-
ració coral. Com un pare amorós, el Mestre Millet
em donà ensenyament i guiatge en la meua
carrera musical, i obri el meu esperit a la plena
percepció i fruïció de les bel·leses de l'art que és

de la meua infantesa se me'n durà el cor. El ~~5~~
Mestre Lluís Millet m'inculcà els coneixements ~~de~~
~~de~~ necessaris per a ben fonamentar la me-
ua carrera de compositor i és gràcies a ell
que el meu modestíssim estret musical ha
pogut tenir plasmaració adequada"..... Quis
enclavant afegeia: "Podia jo fer altra cosa,
ple d'agraïment com esteva i estie pel mestre
Millet, que consagrar tot el meu esforç, do-
nar tot el meu modest ajut a la seva obra,
la final. d'altra banda, s'avenia amb els
meus caríssims ideals [d'artista i de patriota]
com l'auell al dit?"

Cantaire de l'Orfeó Català, el quíatge del Mestre Lluís Millet
en els fonaments de la seva educació musical al

Compositor (per cert que en aquest aspecte el lletr Pujol 6
tingué per company a Vicenç La de fibert, aquest ^{altre} plomat
compositor nostre tan original, al qual hem no ha fet
encara la defensa justa), ~~abandonat~~ del mestre auxiliar
en les tasques de preparació del cor als pocs anys d'entra-
da a l'entitat, la familiarització assídua amb la
técnica coral, amb la tècnica peculiaríssima que el
Fundador de l'Orfeó Català inculcava a aquesta insti-
tució, i per què no dir-ho? ~~amb la~~ ^{artística} també amb
la familiarització ~~amb~~ ^{des} l'orientació ~~musical~~ i l'espí-
ritual de l'Orfeó. Hem aï les bases que produïren l'eco-
nòmic de la personalitat musical del lletr Pujol.
Mes endavant (i ja tindrem ocasió de referir-ho-hi)
el mateix mestre ens dirà que les idees que sortí i
defensa són sense discrepància de cap mena, les que
informen l'obra de l'Orfeó Català i de les institucions
que ell intervé en les quals ell intervé.

for nomenat administrador del Palau de la Mú-8
sica [Catalana] i, oi més, for l'organitzador imprescindi-
ble, en la seva part material, de les festes de l'Orfeo
Català. Recordem, en aquest aspecte, les excursions a
Madrid i Zaragoza, l'any 1912, a París i Bordès, l'any 1914,
a Roma l'any 1925, i a Sevilla i València, l'any 1930,
per no anomenar ~~solament~~ ^{no més} ⁹⁴ les més importants.
Inantes hores de treball esgotador emprà el nostre
Poble per aquesta feina material obscura! Inantes li donen
també els orfeus catalans per l'organització de les seves
maiores concentracions ^{a Barcelona} (portades a terme amb la col·labora-
ció eficaçíssima del lletr. Joan Lluch), el Maig de 1917, amb
motiu de les noces d'argent de la fundació de l'Orfeo Català,
i el juliol de 1930, amb motiu del Festival a l'Estadi de
Montjuic. Bona prova d'això for l'Homenatge que
les nostres institucions corals li dedicaren el mateix

Notem ara com fins l'any 1917 el Mtre Pujol (7)
no fou nomenat ~~sub~~director de l'Orfeo Català. De fet, però,
feia molts anys que n'exercia el càrrec com a col-
laborador més directe del Mtre Senyillet. És in-
dubtable que la personalitat de Pujol fou comple-
ment de la del seu Mestre en les ensenyances del
cor. En la plasmaria de l'estil de l'Orfeo
ell hi tenia la seva part personal en certs medis
i detalls. Així ho havia declarat el nostre fundador quan
olia, no recordeu en quina ocasió, que certs detalls de
perfecció tècnica eren deguts a l'actuació del Mtre.
Pujol. Seria curiós així parlar de les peculiaritats d'a-
quests dos homes en la tècnica coral, i com, amb tot i
la seva ~~contrastable~~ ^{seua} personalitat, hi havia, en aquest sentit, bona
concordància amb la idea que dictava Millet en els dies
de la seva direcció. Potser algun dia intentarem fer-ho.
Cada vegada més les activitats del nostre Mestre Pujol
eren absorbides per l'Orfeo Català. Així, amb el temps, ~~el~~

Joan Cristia Bach, Joan Sebastian Bach, Cherubini,
 Händel, Haydn, Mozart, Beethoven, Mendelssohn,
 Schubert, Schumann, Weber, Brahms, Wagner, Gluck,
 Gounod, Cornelius, C. Franck, Bizet, Strauss, Schillings,
 Leken, Inetana, Scriabin, Bela Bartok, Honegger,
 Debussy, Duparc, Fauré, Edvard de Séverac, Dukas,
 P. Aldridge Gänger, Elgar. V. d'Indy etc. ... Gentre
 les nostres compositeurs Garreta, Massana, Manén,
 R. J. Masafuè, J. Pahissa, L. Taldrà, Barberà, Chavà,
 M. Millet, Josep Llorach, i del propi mestre

Pujol.

Havem dit que varem d'afuets obres foren donades
 en primera audició ^{aparellada} al nostre país. Com a
 mostra u'smentarem només algunes de les escales
 romàntica moderna i contemporània, i també del

any 1930, i al qual els havem referit fa poc. 9

Però, les activitats del Meike Pujol dintre el radi
d'acció de l'Orfeó Català tingueren altres derivacions.
Les tasques acomplides com a director adjunt de la
"Capella de Música de Sant Felip Neri" (de la qual
a la mort del Mestre Lluís Millet ¹⁹¹¹ fou nomenat
director) i de la "Capella de la Basílica de Nostra
de la Mercè" formades ambdues, en aquell temps,
amb elements de l'Orfeó Català, i la intervenció
~~principalíssima en l'intervenció~~ en diversos jurats
musicals i en les tasques ~~de intervenció d'a~~ d'adaptació
~~i traducció~~ de traducció de ~~cançons~~ i oratoris
estrangers a la nostra llengua vernacle, i la ¹⁹¹⁰ principalíssima
part portada a terme en ell "Cançons
Populars de Catalunya" que la Fundació Concepció Ra-

bell i "Cibils" encarregà i posà sota la direcció¹⁰,
i guiatge de l'Orfeó Català, en són, entre altres,
testimoni. Però ^{d'aquí d'altres} ~~d'aquí d'altres~~ última tasca en parla-
rem altra volta en referir-nos a la tasca folklo-
rística portada a terme pel nostre Mestre home-
natjat.

Una de les activitats més importants del
nostre Mireu fou la de Director d'Orquestra (la qual activitat
havia estat portada a terme metòdicament i per primera vegada a la
nostra ciutat per l'inoblidable Mestre Nicolau). I el Mestre Pujol desen-
rotellà la seva tasca gran sempre dintre de la dispa-
regada "Associació d'Amics de la Música". ~~Serà~~
~~de dir que el~~ que fundà l'inoblidable tan recordat i estimat
i gran Folch i Torres. La nova orquestra, doncs, es nomenà
"Orquestra de l'Associació d'Amics de la Música". Serà
bo de dir que aquest agrupament, que funcionà des del mes
d'octubre de 1916 al mes de Juny de 1923, tenia uns carac-

(11)
terístiques especials. Aplegà uns elements, quasi
tots ben joves, alguns de'ells de positiva valua (al
davant dels quals hi havien ~~com a caps~~ els artistes
que componien el "Quartet Renouement": Eduard
Galdrà, Josep Recasens, Lluís Sánchez i Antoni Planas, ~~la~~
~~qual~~ ^{que} acompanyà ^{de} ^{que} també la Jova consolidada
-ció als "Amics de la Música". I tots els professors
i el Mtre. Pujol es posaren a la tasca amb voluntat
de ferro, fent veritables sacrificis de treball i d'indole
econòmica. Tornada, en les seues incis, afeistes or-
questa, per instruments d'arc, anà augmentant
paulatinament els seus elements fins a devol-
un tot complet. El malafanyat Mtre. Pujol en
el concert inaugural donat el 19 d'Octubre
de 1916, exposava el pla a seguir amb afeistes para-
-les que assenyalen un tal esperit d'honorades ar-

12
-tística ~~que no volia donar-se en una ^{expressió} concreta~~
~~expressió~~ que no pué menys que transformar-se
act en quan tota la seva totalitat:

"En ser-nos confiada la direcció de l'"Orfeon
d'Amis de la Música" dedicàrem tot seuit la nostra
atenció, com era natural, a la formació d'un
pla a realitzar en els nous concerts que el
nouell organisme orfeonístic té de donar en
el present any per banda de l'"Associació
d'Amis de la Música"

"Basat a part pla en unes grans obres ben
conegudes i de prestigi indiscutible, completant
els programes amb qualques llaminelles
escolides, era potser la solució més còmoda
i d'èxit segur; però aquesta solució ni satisfia
els nostres més íntims desitjos, ni la consideràvem
ajustada al caràcter i a l'esperit de l'"Associació"

d'Amics de la Música". Aquest, els Amics¹³
de la Música, que ho han d'ésser i ho són de
tota la música sense més exclusió que la que
està situada a un baix nivell artístic, esta-
ven certament en pret d'expressar-nos quelcom
més que aquella còmoda il·lusió de fer-hi
parlar, i ha un deure en nosaltres, a l'ensenyar que
una realització dels propis ideals, donar al nostre
pla el caràcter i l'espent que a l'Associació d'Amics
de la Música convenen, i aquest ha estat el
curs que ens ha guiat en ser formació.

En el desenvolupament evolutiu de la música
orquestral, hi ha dos períodes ben poc coneixuts: l'antigor,
a Bach i Haendel i el que separa aquests autors de Haydn,
Mozart i Beethoven. L'obra mateixa d'aquests grans mes-
tres que acabem de recordar (exceptuant Beethoven),
es desenvolupa completament en part. Tant el període an-
terior a Bach i Haendel, com el posterior, són mereixedors

del més gran interès i d'una divulgació fins ¹⁴
fa pocs anys iniciada. En unió a, com en tot,
té perfecta aplicació l'afonsme "natural non fecit
saltus", i és partint d'aquest afonsme que els estudiosos
que d'uns quaranta anys ençà venen dedicant-se a la
investigació del passat musical, han demostrat d'
una manera evident que l'art magnífic d'un Bach
i un Haendel, d'un Haydn i un Mozart, aquest art
que antinàriament ens havíem acostumat
a considerar com un producte meravellósament
isolat d'uns fenis, és la concreció, la culminació d'una
llarga sèrie d'esforços precursors, les estacions de repòs
d'una evolució incessant i complexa. Si, els autors
sumentats, com els cims més alts en els grans ^{massissos} ~~massissos~~
de muntanyes, i s'eleva amb ells com si també s'eleva
en esguardar de lluny un massís muntanyenc, que
ens apareix com una immensa muralla de la
que s'aixequen ardis, al davant, els pics més encimbellats.

però a l'empendre l'ascensió en aquells (15
mals, els trobem amorosament rodejats, i ja de
ben lluny, de múltiples i molt bel·les muntanyes, i entre
aquestes, hi descobrim valls rioleres, ombriboles,
gorges per on s'esmunyien cantant les aigües,
de neu, plans magnífics que reposen l'espirit i
plans de misteri.

Talment com una excursió vers els cims més
alts, és ço que hem volgut oferir als Amics de la
llibrica, i a l'extrem convenient, que el recorregut per
junts anem a empendre per les rioleres valls, les
gorges ombroses, els plans encaïnats, i els llacs
misteriosos, els serà plaent i els reserva sorpreses
agradoses, com també els satisfarà la visió d'aspectes
i panorams dels més alts cims.

~~Després d'aquesta promesa tan breument com hem sabut
el pla que ens proposem d'executar en les properes setmanes,
o quan almenys, l'altament, la lluita de pobles que~~

ensagna el món en els moments actuals, i 76
causa de grandíssimes dificultats, insuper-
bles, voint, perquè arriba a les nostres mans materials
i partitures. Així no obstant, anirem fent via.

Se començ a complir en aquests propòsits en
una bona prova la setantena de programes
que, amb la seva orquestra, el Mte. Pujol
dirigi amb una preparació esmerçada
que tot requit i cada dia mes, mostra la seva
eficàcia. El primer concert fou dedicat a les
escoles Orquestrals franceses, italianes i alemanyes
des dels setze i dirigit culminant amb la
sinfonia de J.S. Bach amb el Concert en do men
per a dos pianos, que tocaren flaut amb l'opus.
tra els pianistes llavors joventuts Blai Vestré
Joan Llibert Camins.

I el pla del Mestre es desenvolupa d'una
 manera progressiva i racional, sense con-
 siderar a la galeria cap claudicació. Els autors
 pre-clàssics, clàssics, romàntics i moderns, sense
 oblidar pas els de casa nostra que estigueren
 nodridament representats i ben encaraats en aquests
 programes, s'oprenen al públic, no escriviment
 nombrosos, per desgràcia, de l'"Associació d'Amics
 de la Música". Un bon nombre d'aquestes obres fo-
 ren donades en primera audició a Barcelona i ~~altre~~
 a la nostra (Pàtria), ~~doncs~~ i a d'altres ^{entre altres} estrenades. Així in-
 tegraren dits programes els noms de Claudi le Jeune
 Rameau, Giovanni Gabrieli, Valentini, Corelli, Perle, Valerius
 Otto, Vivaldi, Viadana, Torelli, Manfredini, Bocatelli,
Perzel, Telemann, Krieger, Schein, Felip Mannel Bach,

nostres autors. Aquests són: "Reverie" de Sariabui, ¹⁹
"Dos retrats" de Bela Bartok, "Pastoral d'estiu" d'Honeg-
ger, "Léonore" de Duparc, "Primavera" "Rapsòdia"
per a clarinet i orquestra, "El mar" de Debussy,
"Polyente" ^{de} de Dukas, Danses de "Le cœur du moulin"
de Diodat de Séverac, "Masques et Bergamasques"
de Fauré, "Cant Colonial" "Marieta a la platja"
de Percy Aldridge Kneller, "Les fêtes de Dieu" (simfò-
nia descriptiva) de V. d'Indy, "Quinta sinfonia" de
Mahler, "El burges gentilhome" "Sinfonia
des Alps" de Richard Strauss. Algunes d'aquestes
obres com la "Sinfonia des Alps" foren prepara-
des i donades amb una perfecció tal (i parlo amb
recolçant-me amb testimonis de qualitat) que ~~se~~ altres
audicions d'ell que d'elles ^{han estat} foren donades a la nostra

a qui no apareixerem ~~l~~ ^{camp} ~~també~~ ⁷ mai per els ²¹ ~~21~~
fests (amb el "Orfeon Simfonia de Barcelona"
primer, i especialment, després, amb la nostra "Ban-
da Municipal"), per tal que els nostres joves concertistes
tingueren contacte amb el públic, afirmant d'aquesta
faixa la seva vocació musical que ~~transmisió~~, moltes ve-
gades, un heroiisme tan gran és necessari per a ells.
fidel.

...

No podem deixar d'esmentar la tasca del Mtre Pujol
com a musicòleg-transcriptor i folklorista. En el
primer aspecte, assenyalarem un important nombre
d'obres de música coral antiga, que, gràcies a
la cultura i esperit de pertinença del nostre home per
tots aquests fets musicals dignes d'ésser ressaltats,
han estat la llum entre nosaltres, o estan en condi-
cions d'ésser interpretats a la primera ocasió. Joan Pau

Pujol, Mateu Flecha (oncle i nebot), Pau Vila, Cristòbal 22
Morales, Francisco Guerrero, Juan del Encina, ~~autors antics~~
~~etc etc~~ i altres ~~antics~~ autors, ~~etc etc~~ figures, ~~etc~~
~~altres~~ ^{entre els} autors, varies de les obres ^{clàssiques} dels quals
el títol. ~~Pau~~ Pujol rescricta. També n'han
niem d'augmentar ~~altres~~ ~~obres~~ dels virolistes espanyols, algu-
na cantata de P. López amb participació instrumental
etc. etc

Es sabut que la tasca del transcriptor de música
antiga no és gens fàcil, ja que se li presenten proble-
mes que no es poden resoldre amb absoluta seguretat
i precisió. En aquest sentit, salva la transcripció
la musicalitat del seu la plasma. I la trans-
cripcions del títol Pujol i d'altres musicals, no
forçades, per tant realitzades dintre de la lògica
i sentit comú més estricte. ^(Música)
Com a folklorista, la tasca del títol Pujol és, potser,

més considerable encara. No parlarem ara 23
del ^{que} l'aspecte desestructura a harmonitzador de
la cançó popular, perquè ho farem d'entre uns instants
en estudiar l'aspecte del mestre com a compositor.

La convivència amb l'Orfeó Català havia
de despertar forçosament en el nostre home l'amor
a la cançó del poble. Ell se l'estima tant,
que en féu el centre de la seva vida de compositor.
El va veure també després d'alguna període. Però la ma-
nifestació més important del mestre Pujol per la cançó popular
no fou inconscient. Ell estudià amb tota conscièn-
cia la vitalitat esuberant de la nostra cançó;
l'analtà la classificà, i en féu l'apologia
i quan l'"Orfeó Català", complimentant el
desig de la "Fundació Concepció Rabell" portà a ter-
me l'obra del "Cançoner Popular de Catalunya"
des dels primers moments la col·laboració del m-
tre artista fou inestimable, i més tard l'Or-

féu el delegat com a Director d'aquella obra²⁹
benemèrita, convertint-se des de llavors, el nostre
Pupíl en el seu seny ordenador. Recordem
els seus valuosíssims treballs aplegats en els
volums de "Materials" del "Cançoner",
"Cromatisme, tonalitat i modalitat en les
Cançons populars catalanes", "Observacions
apèndix i notes al "Romancerillo catalán" de
Kammler i Lila, amb la col. laboració de M. Joan
Puntí, secretari de l'obra. I, mencionem
a part, també dintre dels ~~mentenats~~^{ditos} "Materials", l'im-
portantíssim primer volum del "Diccionari de la
dansa, dels entrellusos i dels instruments de
música i sonadors", amb la preuada col. la-
boració de Joan Amades, obra que per ^{ella} sola
és suficient per a acreditar la vastíssima
cultura folklòrica del nostre humanatjat.

Encara, tota l'aspecte que ens ocupa, no podem
 Oïdir tampoc d'esmentar ^{entre alguna altra} Tals magnífiques confe-
 -rències "El val d'una canço", demostrativa de
 la gran vitalitat d'una de les ciutats més caracte-
 -rístiques cançons, en presentar la tota l'aspecte
 d'innomeres variants, i les dedicades a "Missió
 popular del Poble" a les quals jo veig tenir l'h-
 -nor de col·laborar com a un dels intèrprets de
 d'«exemplificació».

[Vegeu Nota a pàg 25]

havia de parlar també d'una feiso especial de l'escriptor
 i del crític, de l'home de cultura integral i sòlida (la seva
 importantíssima biblioteca n'és la demostració), i com hem indicat
 més amunt, de l'adaptador de moltes composicions ^{i oratorals} ~~literàries~~, i
 estrangeres ~~per a les operes solistes~~ a la llengua catalana,
 però temo que això allargaria massa aquest treball. A més, manca

Nova a pl. 25

se funden-se l'Institut Espanol de Musicologia" per aconseguir de la mort del Mestre, aquest ve ésser cridat a formar-ne part un a membre actiu, sense dubte com a reconeixement dels seus mèrits en el camp de la musicologia i del folklore, lloc que ^{després} ~~a la seva mort va~~ ésser ocupat pel Sr. Joan Domínguez i ~~subdirector~~ ~~del nostre Orfeo~~ ~~un dels sub-directors actuals del nostre Orfeo~~

encara parlar d'un dels aspectes més ~~sobresortints~~ importants de la ²⁶ personalitat del Mestre: el de compositor, i com a conseqüència, ~~del~~ ~~dia~~ del "credo" que informà aquesta seva importantíssima activitat.

x x x

els gèneres que sota l'aspecte de Compositor, cultivà el Mestre Pujol, foren 1er) el "choral", incluint en ell la modalitat de música religiosa, 2^{on}) l'integrat per cançons per a cant i piano, orgànics i populars, 3er) el d'alta música de càmera (composicions per a diversos instruments) 4^è) l'orquestral i 5^è) el gènere per a cobla i per a cor i cobla. En total, penseu que podem aventurar-nos a donar una xifra definitiva, les composicions del Mlle. Pujol passen del nombre de ~~dues-centes~~ ^{dues-centes}.

Música choral: Comprèn totes les varietats de gènere "a Capella" (Chor a veus mixtes, chor a veus d'home i chor a veus ^{flautes}) ^{donc} ^{chor a veus piano i amb orgànics}. Inclou també la música religiosa i les cançons populars.

(27)

* Les harmonitzades amb o sense acompanyament
instrumental. De les composicions per a cor amb
una o tres veus en parlaren en l'últim apartat.
Entre els cors mixtes originals més importants

Música coral: Dintre d'ella comprem els cors a
veus mixtes, a veus d'home, a veus blanques, cors amb
piano o amb orgue i piano, música religiosa i la can-
çons populars harmonitzades amb o sense acompany-
ament. De les composicions per a cor amb una
o tres veus en parlaren. i. d. v., en l'últim apartat.

Entre els cors mixtes originals més importants
senyalarem, a l'atzar, "La cançó tràgica" amb veus
de Josep Carner, amb mèloda encara les labores "Canço"
nocturna", "Tamborinada" i "Cantada de Nadal" amb
orgue i piano. Les dues últimes de les quals, amb sentiren,
entre els cors a veus d'home. "L'ombra del Rei" admi-
rament ambientada, "L'estiu al Vallès" i "Cantada

de Primavera" encara inédita, sobre una poesia ⁽²⁸⁾ de
Trinitat Catànis, i les dues ^{temístiques} que avui també oïrem
interpretades per la "Choral Victoria". Entre
els chors a veus blanques "Una veia és per un rei".

Entre les cançons populars harmonitzades aï-
no més, ^{per} tal de no allargar massa aquesta dis-
tació, ^{les} destinades al divi mixte entre les qual-
s hi compten "La feta i en Bolet", "Fum-fum-fum",
la meravellosa "Cantiga de Pontevedra" etc-etc-
i la col·lecció de Música del Poble per a chor
unisonal amb acompanyament d'orque o harmo-
nium, col·lecció veritablement deliciosa que
podria desmentir per si sola qualsevol imprecadentment
parlen els que menys pler l'harmonització de
la canço popular com a exponent de l'ànima
d'un artista-mixte.

La modalitat de compositor de música religiosa és
notable per una fusió de ~~temístiques~~ ^{religiositat} i de labor popular

de sa lirisme, que li donen un gran caràcter 29
molt notable. Entre aquestes produccions citarem
les Cançons espirituals, moltes d'elles a l'uníson,
varis motets, un "Rosari", una "Salve montana-
tina", i una "Missa". El llibre "Venus meus",
escrita en els últims anys de la vida del
Mestre i destinada a la "Capella de Minors
de Sant Felip Neri", que constituïa una verita-
ble síplica a l'Altíssim per tal que li torni
la salut als seus fills malalts.

La tècnica coral del Mtre Puig denota sem-
pre un coneixement aprofundit i pràctic de les
possibilitats del cor; el seu contacte constant amb
ell no podia pas ~~passar~~ en va. ~~(De les característi-
ques generals de les composicions del Mestre en penja
seu breument en a posar el seu "credo" de
composició)~~

Cansons originals i populars per a cant i piano: Les primeres es compten en nombre d'una cinquantena, i ~~son quasi desconegudes~~ bona part d'elles són quasi desconegudes, essent ^{la majoria de} melodies filles de la cançó popular. El treball pianístic és sempre d'un interès constant ple de les més preuats treballs harmònics, ~~les~~ ^{per} que succeïa també en les harmonitzacions, que ens fan endinçar encara més en l'essència de aquelles adorables cançons populars.

Música de Camara. Dintre d'aquest grup podem incloure composicions per a piano sol ("Minuet", "Rondo", "Tema i catorze variacions", "Estudi", "Miniatures" etc.) i per a violí i piano ("Bai i ballades", "Vell ma-

dedicada a Joan Marçà

dedicada a Joan Marçà

dujal "inspirat en Amics benets, una "Sonata" 31
sib "i Estampes de muntanya, una de les seues
últimes composicions (que avui oïrem), i també
per a violoncel i piano ("Una meravellosa var-
dalla")

dedicada a
Joan Marçà

dedicada a V. Marçà Valentina Renart

Si una de les qualitats de la música del Mestre
Pujol és la perfecció de l'estructura, aquesta dona
encara més relleu a les ^{seues} obres d'aquest gènere, cada
qual ~~totes les qualitats que havem apuntat en el~~
~~altres que sobren en per una fantasia per a~~
~~la dona una de personalitat ben acusada que sobre-~~
~~intén també per una fantasia de personalitat ben acusada.~~
Gènere orquestral. En ell fa gala el nostre Mestre
el perfecte domini del color (orquestral), i ^{en la majoria} troba-
ment d'un probat amor a l'essència dels

nostres cants. En el primer sentit, el lleure Pujal ⁽³²⁾ és
completament autodidacte. El seu "mètode" "Consumat"
és fruit d'un estudi intel·ligentíssim portat
a terme amb el seu exclusiu esforç. "Festa" (dances
característiques, que el lleure escriu originalment
per a piano i que destina a les deixebles de plàstica
del lleure Jean Longues), "Tres glosses de cançons
populars" escrites originalment per a cobla
i les dues obertures, una d'elles de discreta influ-
ència straussiana i l'altra sobre el drama
"Terra Benixa" de Guimerà ~~les~~ patentitzgen absolu-
tament aquell domini. Alfred Cortot s'encantava
un dia escoltant una de les obres que en si con-
també les harmonitzacions meravelloses d'unes
cançons populars catalanes per a una veu solista
amb acompanyament orquestral, patentit-
zen absolutament aquell domini. Alfred

parlans i uns "Mardes" de Bully instrum- (34)
mentades per a una sola cobla, i la suite
meravellosament evocativa "Pirenenques"
per a tres cobles, que ^{conten} ~~constituïen~~ ^{definint les} uns ~~meravellosos~~
~~estampes~~ i vivents estampes del natural. ^{algunes}
~~tem també les revisions de vint de les cançons del nostre Pops. Ventura.~~
~~Merixen un~~ ^{paràgraf a part} ~~lament a part~~ les compo-
sicions originals per a chor amb una o tres cobles,
entre aquestes últimes, senyalarem el "Cant de
març. cant d'alegría", en forma de Jandana, sobre la
poesia de Menafall, i la "Cantada de Cap d'Any"
sobre una poesia pròpia. Els grans perills que con-
portava l'amalgama de les veus amb el nostre
mistes instruments estan habilitíssimament re-
tejat en aquestes composicions fins a un quasi
úniques en la nostra producció musical. Siem
també com abans del llibre. Pujol ningú havia
afrontat l'escriptura per a més d'una cobla.

(35)
L'amor del Mte. Pujal per la Sardana
veritable i per la seva ^{Amb co ments de la} ^{re Co ments de la} ^{Catalunya} ^{Tambe'}
^{mossa} ^{de Catalunya} ^{tanbe'} ell jell im ve-
tant, no s'acabà pas aquí. El fet im ve-
ritable puntal de la desapareguda "Sarda-
nista de Catalunya", afurcament
de compositors, cobles i entitats fundades
clusivament per ^{talle} significar la nostra
sardana. Així tot ~~can~~, hem de constatar
amb fondamenta, com la major part
dels esforços portats a terme per aquesta
entitat resultaren estèrils; caigue-
ren en el buit. Hem, en general, preferi-
m i dènticament succeïx ara (amb excep-
cions molt menys, que un home en rep.
ni i en) la sardana borda, & naturalitzada,

a la nostra jardana autèntica de valor³⁶
musical i paral indiscutible.

No vull acabar aquest meu parlament, forçament incom-
plet, sense dedicar uns paraules a l'ideari del
nostre com a compositor. Aquest, en una conferència
polèmica pronunciada en aquesta mateixa sala
el 21 de Maig de 1929, contestant a certes afirmacions d'un
literat nostre, apareguts a la nostra premsa, l'expressa
clariíssimament, declarant textualment (com havem après
-tat abans): "des idees que sostinc i defenso mi, sense discrepància
de cap mena les materies que imprimeix l'obra de l'Orfe Català,
i de les altres institucions a les quals el meu modest concurs
presta algun servei" i afegeix que s'honora en la
categoria de "músics" que el seu contrinçant anomena
"popularista" i que "assenyala com a blanc dels seus
fets". I també, que la seva posició "és fruit de

llargues meditacions i d'estudis aprofundits" i que
 per això i tot en la seva defensa perquè creu
 "imprescindible donar al públic elements de juri-
 ci, sense els quals no sabria per quins mars navega
 en qüestions de música".

Creiem sincerament que, en la nostra època,
 també de confusió d'orientació i confusió musi-
 cal a ultrança, no serà sobre recordar l'idea
 ri musical tan assenyat del Mestre, el qual, en
 essència, temps enrera havia ja estat exposat
 a casa nostra, pels nostres grans orientadors Felip
 Pedrell, Antoni Nicolau i Lluís Millet, entre altres.

I heus ací com parlava el Mestre Puig
 d'aquest tema: "El músic, com el poeta, necessita
 per-se un llenguatge, necessita trobar una expressió
 verbal per a exterioritzar les seves idees. Les idees musicals

poï i seran sempre continguts en la melodia. (38)
el ritme, amb tot i la seva màxima importància,
no podrà mai, per ell sol, expressar i dels musicals,
l'harmonia, el contrapunt, la instrumentació amb
la seva varietat de timbres i coloracions, no tan
més que sements de la idea melòdica!

"El mètric, com el poeta, pot estudiar i emprar
els mitjans d'expressió verbal en els grans clàssics,
o en el llenguatge popular, o en ~~ambdues~~ fonts indis-
tintament. A la nostra terra, el poeta és més afortunat
que el mètric, ell, el poeta, troba en els clàssics
de la nostra literatura, malgrat llur arcaisme,
els necessaris elements d'expressió verbal per a
fer-se el seu llenguatge; i els troba també
en el poble [el qual ni un sol moment ha deixat
d'usar la llengua vernacle]. El mètric, en canvi,
no troba clàssics del seu art, o, si en troba, són d'una
època tan reculada que el seu estudi solament li seria
útil en línies generals; no en el punt concret de l'ex-

- pressió verbal. la música ha evolucionat tant 39
del segle setze i encà, que el músic actual que vol-
gues parlar el llenguatge d'aquell temps, comen-
ta el pes d'un ridícul anacronisme. Del segle set-
ze fins fa pocs anys, la nostra art musical culta
es pot dir que no ha existit amb persona pròpia.
[el llarg període de decadència del nostre país ha estat
? fatal per a la música, art, de la qual es pot dir,
amb tota propietat, que no vol morir.]

"El músic nostre que vol amaran-se en el llen-
guatge dels clàssics, per tal de formar el seu verb,
té de fer-ho en els clàssics estrangers corrent
el gran perill de desvirtuar l'expressió de les
seus idees amb formes de dicció que no li són
naturals, i de dispensar la seva personalitat amb
vestidures estranyes. que la universalitat de la música
és més relativa del que hom creu; la música és univer-
sal en tant que expressió de sentiments, però no ho és

quant a la manera d'expressar-los, quan (40)
hom parla de la gràcia un xic superficial de la
música francesa, de la profunditat fulcom feixuga
de la música alemanya, del lirisme fofós de la
música italiana, no fa més que remarcar, d'una
manera potser massa simple i generalitzada, però cla-
ra i contundent, les diferències racials d'expressió
en la música!

"Nosaltres creiem que els nostres mètodes han d'esta-
blir, tan a fons com convéngui l'expressió verbal
del clàssic estranger, estudi que creiem secundari
en ensenyaments d'ordre general, però no per a formar el
ser lèxic personal. aquest han de cercar-lo amb el
màxim interès en l'expressió verbal del nostre
poble, en la nostra melodia popular: és aquesta l'única
manera, creiem, de retratar la nostra personalitat mu-
sical perduda [fa uns quaranta anys] és aquesta l'única
manera d'enfortir-la i caracteritzar-la per tal de do-

-ient que havem de ~~haver~~ cercar en l'essència 32
més recordita de la nostra cançó popular, l'afello que
ens desperti la nostra personalitat, per tal de donar a
la nostra música un valor de categoria universal.
Per que "aferts mots" "música universal, música uní-
tal" que volen dir?", com deia un di el nostre pare
i fundador. "No hi ha res universal i tot ho és. Un arbre
és fill del terra, i com més aneli endins la terra,
més abundant pujarà les branques, i així més de lluny
s'albirarà la seva infància!"

y com es desprén de les paraules del lltre Pujol
en la seva ja citada conferència "Quasi En tita-
litat de la nostra música amb vera personalitat
és filla d'afert enamorament de la nostra cançó.
Es afert un fet incuestionable, sense que amb
això volguem pretendre que s'em imputi l'afirma-
ció de que el únic element que dona categoria

a la creació musical sigui l'esperit de 43
la cançó racial popular.

Ningú podria negar, però, per exemple, que l'universalitat de Manuel de Falla, anemenc del seu ^{populisme} ~~antidisciplinari~~, defineix el que defineix certs nous començaments en la seva literatura abstracta i confusa.
Tanistes en la seva literatura abstracta i confusa,
i que, com deia el Mr. Pujol en el treball citat,
veiem que "figures musicals que s'han declarat
antipopularistes terribles i menyspreuadors d'apropiada
tendència, "empren abundantment melodies
populars en llurs composicions". Però el Mr. Pujol
deia ^{també} "i s'ho retreu-ho", que "així tots hi portem
guanyant, car generalment la inventiva melòdica
personal d'aquests artistes de l'univers del sons queda
ben viu per mitjà de moltes humilíssimes melodies populars".
El "credo" musical que acabem d'exposar

no va obtenir la forta personalitat musical del
Mestre Pujol. La va vigintar i li va donar categoria.
Una vena melòdica del Mestre, filla directa, en general
de la nostra cançó, i personal, a l'ensenyament, queda
afirmada per una harmonia o polifonia robusta, inte-
ressant, amb abundosos "troballs" i tot dintre una
estructura ordenada a una imitació artística
que subjuga.

Haig d'acabar, pressament. I no vull fer-ho
sense evocar el Mestre Pujol infadigable en
l'ambient d'un treball constant i ben orientat
en profit de l'Orfeo, la bona música i de tant
assistat que al seu consell i ajuda tan desinte-
ressats tant li donen.

Treball constant fins a la fi. Encara em semblava

45
venir l' l'avant-vigília de la seva mort, ^{an-}
-junt amb la batuta mig immòbil als dits a causa
de la malaltia que, sense tenir-ne la certesa,
sufria, i que ell presentia, de fons pròpia con-
fessió. Encara em sembla venir l' amb rostre
transmutat pel dolor, recollir la última oració
que, en vida, el públic li va dedicar, pocs hores
abans de la seva mort, al "Casal del Metge"
en ocasió de l'estrena per la "Corral Victoria"
d'una de les composicions que avui oireu.

^{Entre}
~~Entre~~ els últims anys de la seva vida, atorga
tota la tendresa del seu cor en "vestir" aquelles
melodies populars de la Verge del Roser que il·lus-
traren les seues últimes conferències. Guo solament
la música, miró també la paraula perquè ma-
tins de tendre emoció filial a redós de la Verge

Del Poder. Que el nostre poble devot tant 46
venera. Ella el deuia acompanyar en
els seus ultims sofriments i en la seva
entrada a la glòria.

Luis M. Millet

14 May 1957.

Amb

10

Benvolguts Amics: L'acte que avui celebrem,
paguem un deute d'agraïment envers el ^{meu} Mre Francesc
Cubellà de la celebració del nostre 60e aniversa-
ri, paguem un deute d'agraïment envers
el Mre Francesc Puig ^{meu amic}, cantaire, mestre auditiu
sub-director i ^{en les meves institucions} director de l'Orfeo Català, al
qual deu l'entrada a la florina ans que pogués
venir a complir la seva tasca de jurat
de la seva tasca directorial, ja que l'hemecat
ensam ~~que~~ amb tota la meua bona voluntat, i que
he viscut moltes de les seves actuacions i festes, em toca
avui ~~amb~~ exaltar la seva personalitat. I ho faig
no solament per complir un deute ineludible sinó
també amb el goig que té una ^{una tal reconeixença gran} ~~l'actuant~~ ~~acomplir~~
~~un dels~~ acte d'exaltament que es d'una feptat

~~si justícia estricta~~ d'estricta equitat i 10^a
justícia

Havem parlat de la personalitat del lltre. Francesc
Pujol. Aquesta abarca etc

1

~~artística~~
La personalitat del lletré Francesc Puig

~~Benolenguts conveis:~~ ^{1. Tintorer} ~~la personalitat del mestre Francesc~~ ^{aditoy} ~~Puig abasta tants aspectes que~~ ^{passant} ~~forosament~~
~~un espai m'haní de limitar a esboçar-ne~~
~~els principals trets, les més salbe rotines característi-~~
~~ques, els quals no són pas coneguts i valorats~~
~~actualment com ells mereixen.~~ ^{poten} ~~Ja fe' que en~~
~~actualment com ells mereixen.~~ ^{personalitat d'aquells mestres}

El nostre mestre fice ^{i de} ~~se~~ ^e ~~crea~~ ^{en} ~~un~~
ambient humil i con ~~succes~~ ^{trèpols} ~~vega~~ ^{la}
seua vocació musical topà amb el dristis del
Rex ~~paire~~ ^{supra}. Simplet comptable o administrador d'una
casa del comerç barceloní, ell senti l'espera d'una
casia musical forta que el porti a fer als punes ~~shes~~ ^{re}
al Conservatori del Liceu, i enamorat de les notes
ves i inslivi i esperant pel moment de ~~e~~ ^{de} ~~estar~~

Renaixença s'inscriví com a cantant a
l'Orfeó Català. Així fou l'any . . .

Y ~~després~~ aní que al cap de ~~alguns~~ (poc temps)
en 29 de febrer de 1903 ~~ja s'era~~ n'era moment Mestre Audilià. Aquesta
entrada com a cantant de l'Orfeó Català
vingué en la pot explicar millor que ell mateix
sostenen-lo, tal com l'escoltaven tots les afests
matèria que el dia 14 de desembre de 1930 ~~a~~ ^{en} ~~el~~ ^{en} ~~voler~~
^{en els actes de} ~~de~~ l'Flamencatge que li dedicaren els orfeons de
Catalunya, amb motiu d'haver organitzat el primer
festival que aquests celebraren a l'Estadi de la nostra
República per a alguns mesos. Seria així el nostre Mestre:
"jo era ben jove que vaig ni pensar a l'Orfeó Català
com a ^{seu} cantant, enamorat, entenent be?
enamorat (com a un home i com a bon català) de l'obra
que transcendia tal i com que, a judici meu, aquesta
entitat havia començat, feia pocs anys, de ^{realitzar} ~~realitzar~~."

Jo ho veien, els meus debuts en la tasca orfeònica foren³
fills d'un enamorament i jo ho chée que d'un
enamorament cap boné, i en prupri per un moment.
Per al contrari, estic convençut per experència, que
un bon enamorament és la millor gràcia
que deu prupri posar en el cor d'un home.
Dintre l'"Orfeo Calulà" vaig tenir la sort
d'intimar amb el Mestre Millet, i deu va
fer, tot més gran encara, que el Mestre Millet
descobris en mi aptituds pruprients per a fer-me
vol. laborar a la seva obra de d'un pla prupri més
enlairat que el de senzill cantaire, i així vaig passar a ésser
auxiliar en les tasques de preparació d'òpera. Com un
pare amorós, el Mestre Millet em donà enduyament
i prupri en la meua Carrera musical, i obri el meu
esperit a la plena percepció i fruicó de les belleses
de l'art que és de la meua infanteria de m'adonia
el cor. El Mestre Millet m'inculca els coneixements
necessaris per a ben fonamentar la meua

Canera de compositor i el pràctic a ell ⁹
el men modest i en este unical ha, hofre
tun planarió adegua ".... y no endava
afegir " Podia jo per altra cosa per d'agraïment com
estava i este pel mestre Millet, que consagra tot
el men esforç, donar tot el men modest ajut a
la seva obra, la qual, d'altre banda, s'adonia
amb els meus cançons ideals (d'arbitrio i de poble)
com l'anell del dit? "

^{del 11} Cantant, mestre auxiliar als pocs anys d'en-
trada a l'Orfeo, ^{aposta en l'Orfeo} el quinte del mestre Millet
en els fonaments de la seva educació
~~vam~~ humil de compositor, el quinte
vivent la família i l'Orfeo amida amb la
tècnica del cor, ^{amb} la tècnica peculiar i min-
que el fundador de l'Orfeo català i al llarg
en aquesta institució. ^{perquè des de llavors amb la família i l'Orfeo} Pensar la base que ^{de l'Orfeo}

(percent que en aquest aspecte ^{al meu pare} triparé per company
al Mlle Vicent M^e deibert, aquest pleat ^{loca per} ~~comp~~ ^{l'home}
l'original, al qual hom no ha fet encara
la defenda jurídica)

produint l'eclosió de la personalitat ⁵ ^{ve, p. 142 a} ^{un} del Sr. Puig. Des endavant (ja tindrem ocasió de referir-nos-nos) el mateix mestre ens dirà que les idees que portei i defensai sin, sense discrepància al cap mena les que informen l'obra del 'Orfeu'. Catàleg i de les institucions que ell interé.

Catula i de les usat
 Notem ara com fins l'any 1917 el lltre.
 Pujol no fou nomment Sub-director de l'Orpe
 Catula. De fet però peria molts anys que n'excic
 el càrec com el cal. Laborador i director del lltre lli
 mer. ~~Indubtable que la personalitat de Pujol~~
~~Ara bé hem parlat de la personalitat del~~
~~lltre. Pujol, i és indubtable que aquesta infan~~
~~veritablement i és complementari amb la de l~~
~~sen mestre, en les ensenyances del clv. En la~~
~~plasmació de l'Escl de l'Orpe és evident que~~

ell hi tenia la seva part en certs medis
i detalls. per tal d'arribar a la perfecció
~~destida~~. Mai se'l ho havia declarat el Mestre
Lluís Millet, qui deia, no recordo en aquest
moment en quina ocasió que certs detalls de
perfecció tènien l'en deute a l'achant
del Mestre Pujol. Seria curiós així doncs
les peculiaritats d'aquests dos homes ~~foras~~
presen en la tècnica coral i com amb tot i la
seua forta personalitat hi hagués un acord tant
perfecte com una direcció i interpretació a la
idea del Mestre Millet. En els dies de
la direcció del Mestre Millet d'ell ~~una~~
de la seva. Potser algun altre dia que disposem de
mes llor i de mes temps intentem fer-ho.

(7)
Cada vegada més les activitats del nostre Mestre Pujol eren absorvides per l'Orfeó Català. Així amb el temps el Mre Pujol fou nomenat administrador del Palau de la Música Catalana, i així fou l'organitzador imprescindible de tota la feina que podríem dir-ne "la seva" en la seva part material de la festa de l'Orfeó Català. Recordem les exco-
a Madrid l'any 1912, a Barcelona l'any 1914, a Roma l'any 1925 i a Sevilla i València l'any 1930(?) per no nomenar-hi les més importants. Quants n'hi haguéu el Mestre Pujol per aquesta feina material obscura. Quan hi donen també els orfe-
a Barcelona el Març de 1930, amb motiu de la noia d'argent de l'Orfeó Català i en de 1930(?)

amb motiu del Festival de l'Esperidi de l'any
passat. Bona prova d'això és l'homenatge
que les nostres institucions corals li dediquen
el 70, i al qual ens hem referit fa
una estona. Però les activitats del dit
Pujol d'entre el radi d'acció de l'Orfeó
Català formen encara més fructíferes, trien
altres derivacions. Les tasques aban-
donades com a director adjunt de la "Capella de
Música de St. Felip Neri" i de la de la "Basilica
de Nra Sra. de la Mercè" formades ambdós
en aquell temps, per elements de l'Orfeó Català
on ja i la interveuen en el Camp dels "Pujols"
de Catalunya que la Tindrança de Rabell i Llibre
la Tindrança de Rabell i Llibre de l'Orfeó
la Tindrança de Rabell i Llibre de l'Orfeó
(1) Les tasques d'aportació de cançons i oracions estrangers a la nostra llengua catalana.

Català", en un altre altí, testimoni. Però d'aquesta
última en parlarem altra volta quan cambrada
l'aspecte ens referirem a la tasca folklòrica
del nostre Mestre homenatjat

Una de les activitats més importants del nostre Músic
for la de director d'orquestra". El Mestre Pujol de
vella la seva tasca quasi sempre aïntre de la desafase
Zuda "Amics de la Música", d'orquestra que
fundà el Mestre dans. for el "Orquestra de l'Amics
de la Música". Seia bo de dir que aquesta agrupam
ment, que funcionà des del mes d'Octubre de
1916 al mes de juny de 1927 (~~anys en total~~) tenia uns caracte
terístiques especials. Aplegà uns elements tots joves
ben joves, alguns d'ells de positiva vàlua, tots ells d'una
voluntat al part dels quals hi haurien com a caps
de les respectives els artistes que componien el conjunt.

p. 10

Demansament: { Taldeu, / Rura, le fent i Arles
Planis, de poble apurats de fent també la seva
convolució als Anns de la Unió. / 4 lats
professors i el Mre Pujol es posaren a treballar amb
voluntat de fent, fent veritables sacrificis de treball
i d'indole economica. Formada en els seus començaments
per instruments d'arc anà augmentant
paulatinament els seus elements fins a de-
venir una orquestra completa. El malgrat
Mre Pujol en el concert inaugural donat
el 19 d'Octubre de 1916, exposava el pla a
seguir amb apertes paraules ^{que asseguraven}
un tal esperit d'homadges artistiques ^{que valia la pena de hem emprat} que no fou
menys de transcurrel ací: "Al ser-vos confiada
la direcció etc (copiar del foli del 1er Cant
de l'orquestra -

se com es complia avertir ^{proposant} ~~proposant~~ en l'an

una banca prova la setenteria del programa (11)
que amb aquests elements el nostre poble d'ara
amb una preparació simplosa que ~~seu~~ ^{seu} pre-
tat kfruit, i cada dia més, mostra la seva efica-
cia. El primer concert fan dedicat a les
escales ^{over} jensen, i l'altra a l'any del segle
16 i l'alt carlmannant amb la figura de Joan / Paul
amb el concert de men a dos pianos que toca
amb el organ el primer de l'any ^{premi}
Blair Net (com) i per l'alt Cam. El pla
del Mhe es desenvolupa d'una manera profunda
i racional, que concorre a la galeria. Els
autors pre-clam, clars, humanes, moderns.
tenen oblidar per el de casa nostra que s'espera
nombrósament representat, ^{professors}
perfeccionament encunats en aquests programes, ^{professors}
al públic, no esdevindrà nombrós per desgracia.

de l'Amor d'Am de la Unió 12
d'aptes dres foren donades en primera
audició a Barcelona alabes nostre per, i adme
estrenades. El lland le jume, Rameau, infabriel
Valentini, Corelli, Poul, Valen ostó, Vivaldi, Viadame
Toulli, Manfedini, Bocutelli, Pegel, Telemann
Kriegler, Scherri, Filip Mannel Bank, J. Amic's Bank
(chubm), Joan Sebastian à Bach Haidt Haydn
Mozart, Beethoven, ~~Glazunov~~ Schubert
Schuman, ~~Wagner~~ Wagner, ~~Glazunov~~ Glazunov, Cornelius, C.
Franck, Bizet, Strauss, ~~Scriabin~~ Scriabin, Bela Bartok,
Floresger, Debussy, Duparc, ~~Scriabin~~ Scriabin, Bela Bartok,
Dukay, P. Aldridge Franjer, V. d'Indy. Mentre es nostre
positors Janeta, Manana, Maner, R. J. Managré, i Pahim
E. Toldrà Barberí, Chavani, i m. m. m. i m. m. m.
i del poble nostre Pafil.

Havem dit que vèrem d'aquests obrs foren
donades en 1ª audició a Barcelona
i adme a Espanya. Com a nostra missi-
onera ^{nos.} farem alguns de les obres ^{modernes} i contem-
porànies, i també del nostre autor. Reconeix de
Scriabin, "Do retrats" de Bela Bartok, "Pastoral d'estiu"
d'Honegger, "Primavera" de Debussy, "Le noie" de
Duparc, "Primavera" "Rapsòdia" per a or-
questra, "La mer" de Debussy, Danses de
Le coeur du menlin de Séverac, "Mazur et Bergamasque"
de Fauré, vèrem petites obres de "Cant coral"
i "Mazurka a la platja" P. Aldridge granifer, "La
queste de Sien" (simfonia de simfonia) de d'Yndy, simfonia
de Strauss, "El burgès gentil home" de
Mozart, "El burgès gentil home" de
Alguns d'aquests obrs com la simfonia de Strauss
il·luminada

de R. Shamus foren preparades 14
demandes amb una perfecta fidelitat (i parla
amb l'ajut de variats testimonis de qualitat) que
després les altres audicions ~~demands a la id' que~~
s'han donades a la nostra no han bonat
per el resultat ~~un i profund que s'ha~~
en la seva audició de la.

Dels nostres autors que heu havent donat a l'obra
haver obres de gran qualitat ~~moltes~~ ^{apuntant a la nostra de la nostra a la nostra} ~~moltes~~ ^{apuntant a la nostra de la nostra a la nostra}
nos (llavors tan poc conegut com a compositor
simfònic) ~~Manen R. f. Manafre', Edm. Taldre'~~
~~llavors molt poc conegut com a compositor i que s'ha~~
~~deu que per la seva entesa com~~ (que oferí les simfonies
de la seva primera obra per a orquestra, Barbera, Mont
R. Manana del propi Mte. Montó, del propi Pal
i del propi Mte. Pujal etc...
també el Mte. Pujal donà entrada a

[illegible]

Una de les ~~act.~~ ^{vàries} activitats del l'ltre Pujol
~~for~~ ^{for} ~~der~~ ^{der} ~~de~~ ^{de} ~~la~~ ^{la} ~~folklorista~~ ^{folklorista} No podem deixar d'amentar
 la tasca del l'ltre Pujol com a ~~traductor~~ ^{transcriptor} literari, ~~scriptor~~ ^{transcriptor}
~~musicòleg~~ ^{musicòleg} ~~folklorista~~ ^{folklorista} i ~~transcriptor~~ ^{transcriptor} musicòleg-transcrip-
 tor, folklorista. En el primer aspecte senyalarem una ~~bona~~ ^{bona}
 tant ~~nombre~~ ^{nombre} d'obres de música coral antiga que menés a la
 seva cultura ~~sempre~~ ^{sempre} i al seu esperit despert i curiós per

tots aquells fets musicals, després d'èsser vençuts
han vist la llum entre vocalistes, o estan en condició
d'èsser executades a la primera ocasió. ^{Joan}
Pau Pujol, ^{Marin} Flecha (oncle i rebat) ^{Joan}
Vila, Cristóbal Morales, Francisco Guerrero, ^{aparell} ^{alguns}
tant anònims, etc. etc. figuren entre ~~els~~ autors
més importants, y també hanillem d'esmentar
variosos de vilhelmita ^{estudi}, alguna cantata del P.
després amb participació instrumental etc. etc.
Es sabut que la tasca del transcriptor de música
antiga ^{no} és ~~ben~~ ^{ben} difícil ja sem fácil però
es presenten problemes que no podem es poder
resoldre amb absoluta seguretat i precisió. En
aquest sentit talora la transcripció la musicalitat de
ésser la plasma. y el transcriptor del Mestre Pujol
són temps musicals ~~per elles~~, per tant, naturals

no forçades, perquè es per tan directe de ¹²
la més estricta lògica i sentit comú.

Com a folklorista la tasca del nostre Pujol és,
potser, més considerable encara. No parlarem ara de
la tasca des que aquest desenvolupa com a basament
gador de les nostres cançons populars per que ^{les} ~~des~~ ^{hem} ~~les~~ ^{hem} dintre un instant en estudiar l'as-
pect del nostre com a compositor. La convivència
amb l'Orfeó Català varia de ^{experiència} ~~profunditat~~ forsa-
ment a el nostre home d'amor a la cançó
del poble. Ya apleta de l'estimació feta que en
fer el Centre de la seva vida de compositor (ja
venim també després de quina passió). Però l'aman-
ament del nostre Pujol per la cançó popular
no son un amanament ~~total~~ incanicient
ell ~~estudia~~ amb tota conciliació ~~globalitat~~ ^{de la vida popular}
sens par a la seva vitalitat exuberant, l'anàlisi

la clau principal i en fin l'apologia. Y quan
l'Orfeó Català complimentant els desitjos
de la Tindano "Concepció Rabell" porta a
terme l'"Obra del Cançoner Popular de Catalunya"
des dels primer moments la col·laboració del nostre
artista fou ~~precis~~ inestimable i més tard Orfeó
el delegà com a Director d'aquella obra tan valuosa
~~de la qual~~ convertint-se des de llavors, el
nuestre Pape en ^{el} seu ordenador d'aquella. Recordem
el seu valuosíssim treball aparegut en el
Volum de Materials del Cançoner "Etimologia,
modulitat i Comentari" en les cançons populars
Catalanes "Obervacions, apèndixs i notes al "Cançoner
Català" de Manuel Riera, amb la col·laboració
de Mr. Joan Puig, secretari de l'Obra. Es mencionem a part
dentre dels memorats "Material" l'importantíssim primer
volum del "Diccionari de la dansa, dels entrebancs

i dels instruments de mítica i bonados "Ante
 la premsa col. laborant de Joan Amig
 obra que per si sola es prou per a acreditar
 la bastíssima cultura folklòrica del nostre
 promentjat.

Encara sota l'aspecte de folk lora cita
 les ~~seus~~ magnífiques conferències "El vol d'un
 cançó" demostrativa de l'immensa vitu-
 ditat d'una de les nostres més característiques
 cançons i es dedica a l'única població
 del Roser" en l'exemplificació l'exempli-
~~ca e exemplifica~~ les paelis jo vau tenir
 e honor de col. laborar com a ^{un dels} interpretos de
 l'exemplificació. ^{de l'adaptador de Admetis confonem el}
^{transfers a l'indument atalcid de l'home de cultu}
^{intepret i l'idea en múltiples aspectes per sense l'indument}
^{as un dels de so en dire}

Ahora flauria de parlar també d'una
 sarró especial de l'entor i del crític però temo
 que això allargaria massa aquest treball

(1) Folia sobre el tema de la Península Ibèrica. 4 volums

Música ~~esclusivament~~ coral: Totes les varietats del gènere "a capella" inclouent-hi la música religiosa i els cançons populars harmonitzades (chors a veus d'home, chors a veus femenines, chors mixtes) inclouent-hi la música religiosa i els cançons populars harmonitzades amb o sense acompanyament instrumental o amb instruments. Compromissos per a chor amb una cobla, amb el col·laboratori d'una o de tres cobles dels quals tocarem a parelles, amb el baritenon en l'últim apartat.

Entre els chors mixtes ^{supra} hi ha un potent conjunt a l'altre.

La cançó tràgica (amb mèdit encara, amb veu i orquestra) cançó nocturna, Barlucada de Nadal

amb veu i piano, que amb sentimen i entre els chors d'home, La ombra del Rei, L'estiu al Vallès, Cantada de Primavera (mèdit) ^{amb veu i piano} i les dues ^{extremes} cançons.

que auri també dir en subjecció per la
"Choral Victoria" i entre els chors a ve
blancs "Una veia és per un dia" (amb una veia)
Entre els cançons populars harmonitzats "La
fala - en Belita" "fun fun" la meravellosa
"Cançó de Penelope" etc - etc i la
col·lecció de cançons del Roser amb
acompanyament d'harmonium, veritable
delícia col·lecció veritablement deliciosa
que podria desmentir per si sola qualsevol imprecisió
ment parlar els que menys preuen l'harmonit
zació de la cançó popular ~~considerant-la can~~
Esponent de l'ànima d'un artista - únic. (1)

La tècnica choral del Sr. Puigol demostra sempre
un coneixement aprofundit i pràctic de les
possibilitats del cor; ~~no es ve l'Orfeó Català~~
~~el seu contacte constant amb ell~~
~~podria per ésser en va.~~ (De les característiques)

d'un perfecte domini del color orquestral i l'ho-
menat d'un probat amor a l'essència dels
nostres cançons. En el primer sentit el Músic Paper
és completament autodidacte. El seu iniciu en
sumat és fruit d'un estudi apassionat i profund
a cap exclusivament amb el seu espai.
Festa "Dances, característiques" foren sempre opor-
tunitat per a l'home per a la bellesa de la
de Plàstica del nostre llestre plaer. (Flore
de l'any) "populus" escriptes originalment
per a coblar) Albertus per al seu Terra ben
de fons i avant per a la Riba. (Albertus a la
així com també les llegendes meravelles de cançons
profundes per a una veu solista amb acompanyament de
ho patet i ben completament. No en veu un de
alher contat i en cançons. (alber) de les obres afec-
de cançons me acaben d'enumerar.

Composicions per a Cobla i per a l'uni-cobla.

Ningú ha superat al Mestre Pujol en el coneixement de la nostra Cobla, ~~en el~~ ^{en el} ~~dir de la t.~~ en di-cobla en referència a la tècnica del nostre instrument popular que la componen: la producció de sardanes i altres composicions ^{del nostre autor} per a ~~cobla~~ ^{la nostra "orquestra popular"} del nostre autor ~~era~~ ^{és} indiscutible-ment bàsica en l'història d'aquest gènere y compren una quarantena de sardanes per a una sola cobla (la majoria d'elles completament desconeixes avui dia) tres per a dos cables i una a tres cables. A més tres glosses de cançons populars ^{instrumentals} per a una sola cobla (posteriorment instrumentals) per a orquestra ^{popular} (posteriorment instrumentals) per a orquestra i una serenata, ~~per a una sola cobla~~ ^{per a una orquestra} i variis ballets familiars ^{com l'avenç ja dit}

[illegible]

Que ho puguem fer en l'ordenador
el que està més
i tancam de tenir present aquestes
fines definitives esperances del mestre.

Però hi ha amor del mestre Pujol per
la jardania i ~~per~~ per instrument per la
seua acompanya col·lectant i acabant
ell fare un veritable puntal de la
desapareguda "Lliga Jardanista de
Catalunya" acompanyant de composi-
cions i entitats, fundat exclusivament
per la dignificació de la nostra jardania.
No obstant constatem, amb fonda pena,
que la major part dels esforços portats a
terme per aquesta entitat resulten
estèril generalment en el buit. Hem en
prefert, un idènticament macciana

31.
Y heus ací com parla^{va} ara el Mestre Papie
d'aquest tema: pl. 239-40. y després
fa l'apologia de la nostra música ~~mas~~
~~molts moments~~ de la nostra cançó
en la el ~~victor~~ ^{apressat} ~~que~~ ^{complet} ~~libre de donar~~
la vífonia (y consti que nosaltres no creïm
encara pensen d'aquesta manera ^{no} ~~no~~ ^{complet}
viagem una producció musical ~~que~~ ^{que} ~~signi~~
una ^{especie} ~~de~~ ^{de} ~~fruit~~ ^{fruit} ~~porri~~ ^{porri} ~~de~~ ^{de} ~~motius~~ ^{motius} ~~propulsi~~
ans bé, ^{com alguns uns es troben} ~~pretens~~ ^{que heu de} ~~haban~~ ^{haban} ~~en~~ ^{en} ~~l'exercici~~ ^{l'exercici} ~~un~~
revindita de la ^{no} ~~cançó~~ ^{cançó} ~~per~~ ^{per} ~~l'afello~~ ^{l'afello} ~~que~~ ^{que} ~~en~~
despertí la nostra ^{per la qualitat} ~~per la qualitat~~ ~~de~~ ^{de} ~~la nostra~~ ^{la nostra} ~~música~~
per tal ^{de donar} ~~de~~ ^{de} ~~tenir~~ ^{tenir} ~~un~~ ^{un} ~~valor~~ ^{valor} ~~me~~ ^{me} ~~musical~~
de categoria universal. Per que aquest unitz

com depreu un dia deia el nostre pare 32
i' pregunt "Un universal, un universal"
me valdrà així? Malin és universal i tot
ho és. Un arbre és fill del seu tronc, i com més
avali endem la terna, més augmenta l'importància
les branques, i així més de lluny i albirar

la seva "Mare" ^{es desmèn de la Mare}
i com deia del nostre Poble en
la seva conferència ^{totalment} ~~totalment~~ nostra
unificació ~~unificació~~ totalitat de la nostra unió en
amb vera personalitat és filla i apert
enamorament de la nostra cançó. Malin
~~temps de raonar aquest~~ És aquest un fet viu i
table, sense que amb això volguem pretendre
que en un pot l'afirmació ^{prende-afirmació} ~~prende-afirmació~~
al

de que l'únic element que Doña 33
categoriza a la música creant l'unívers
es l'esperit de la cançó racial.

Ningú podria negar però, per exemple, que
l'universalitat de l'art de talla americana
del seu andalusisme, alguns el
que defineix els certs nocions comentaris
en la seva literatura abstracta i can-
fusa, i que com diu el Mestre Puig, en

el ~~Mestre~~ ^{el} ~~Tert~~ ^{veiem} que ~~de~~ ^{figura} musicals
el hebreu ^{en} ~~el~~ ^{veiem} que ~~de~~ ^{figura} musicals
que s'han declarat "antífona humana i terrible i una
predadors ^{el en} ~~de~~ ^{en} ~~en~~ ^{abundantment} ~~en~~
popular en les composicions". Però el Mestre Puig

Dica i veriborettes re- l'u que 'així' ³⁹
hi ha un gran quant, car generalment la melòdica
melòdica personal d'aperts astres de l'
vers del son queda bon xic per tota de
moltes minili'unes melodie populars.

[illegible]

35

estructura ~~per~~ ordenada a una unitat
artística que subjuga.

Hauré d'acabar forçament. I no vull
fer un poema evocant el nostre Poble ~~donat~~
sempre una fadiga de cap i mena en l'ambició
d'un treball constant ^{en el paper} en paper de l'edifici.
de bona música, i tants i tants amants que
que tantes coses al seu cancell i aprenen
permanents tant li donem.

Traball constant fins a la fi. En un
un templa vençut l'avant. Fins a la
en una mort anagant malalt, un
amb la balanta mística

al dits per la fe a causa de la seva (36)
malaltia que ~~tenia~~ sopra ^{que} ell
presentia ~~el~~ ^{propia} ~~compens~~
encara en sembla venir el recollir la
última oració que en vida el públic
li va dedicar, pocs hores abans de
la seva mort al Canal del Llobregat en
ocurrir de l'estiu d
de C.V. que avui direm.

~~Deixem la~~
En els últims anys de la seva vida
abocà tota la tendència del seu ~~cor~~ ^{el}
a aquells molts ^{profund} ~~del~~ ^{del} ~~propi~~
que ^{les} ^{seves} ~~seves~~ últimes conferències

La paraula del Mestre, 'la me' i no solament
la unió i un també la paraula pròpia,
matisos de tendre encoriat filial a redós
de Verge del Rorer, que el nostre poble deu
tant venerar. ~~Seguament que ella~~ Ella el
deuia ~~presentar~~ ~~seg~~ ella el deuia acompanyar
en el, i les ulls i la seva ciutat
a la flor

El Mite Sujal compuesta
leónica de cubles
Sandanes a 1, 2 i 3 cubles

Sandanes a una cubla: 3 ♀
a dos cubles : 3
a 3 cubles 7
~~a 1 cubla~~

Chor i cubla Manx
Cant de l'any (3)
Cant de cap d'any (3)
d'indi bon
Vent per què
de cara - l'avenir

Cancions populars

Cubla folc
glorie (3) menençes a 3 cubles
Sallets populars (9)
Seremta lamentable,
Manx de vent

orfeon amb
cobla

ann. Mit de cobla

~~Don Juan Mente
de "Barcelona Festival"~~

O. T. C. O.

ORFEO CATALÀ

Don

Sansonegut-Pupol

Jouq de la florissa Ste M. Magdalene (Ritual del XVIe Segle.)
Serranant Plupol

Plomieu Regiera (de un Codice Montserrat)

Ballada dels jouq de N. D. id id.

Ballada provençal (segle XII)

Imperants de la ciutat veyosa (Codice Montserrat)

El Mre Pujol Director d'Orquestra.

D'Octubre del 16 a 11 p[er] 27

Pla melidri (cena p[er] 1ª concert) ~~absoluta~~
no d'adulació al públic. Clam
a Roca - Munt i un just
clam - problem. - Anters catalans
voler ser dromps - El públic te cançons
de vana glòria, alguns d'elles de
valor universal. Que no calix a

Per una vegada al "tribú fanelari".

Elgar Broms (clau) - Ravel (Les Vals)

Alps (Munt), Concha en re m[en]or i Lora

Wach (Hember) Bela Bartok (Les Vals)

Pyramon, Sebony. Pierre Dupont, Ravel

De la gran Schuy. Danses de l'Occident, Ravel
"Several. El buda p[er] la seva Mares

amb: fanelari (Moderns Jandans) - El buda
Marsana (La Mith) R. J. Manque (L'Oració)

després: fanelari (La Mith) R. J. Manque (L'Oració)

amb: fanelari (La Mith) R. J. Manque (L'Oració)

Martí (F. h) 4.

COBLA BARCELONA

ORQUESTA Y JAZZ

REPRESENTANTE:

P. MONER

TAPIOLAS, 21, B

TELÉFONO 24 05 01

TELÉFONO 24 05 01

Barcelona,
Sardanes: Flores del Mar Pujol

Margueda capriciosa	Sardana
Manyaga	"
Flor de finestra	"
Encisera	"
Jarlair	"
El maridat	flora
Entremahada	sardane
Rallera	"
Els estudiants de Tolosa	flora
Florida	sardane
[Serenada lamentable d'un jolán desdanyat]	
[Els fadrins de St Boi]	flora
Cançonera	sardane
El mestre	"
Cants de Mallorca	"
Fala juec	"
La ballada dels pastors	"
Cants dels joves	"
Jocs d'infants	"
Balla que ballaràs	(36)"

Trapaçera	sardane
Humoresca	"
Praciara	(desdanyat a la dona q'ama)
Enganyada	"

Sengier	
[Per la sena la plena (P. Ventura)]	
[Per la plena (P. N.)]	
Xanxo	
Bruixes d'antany	
Cant del brel	
La flor del llor	
Fes li'vula	
Apariciant (2 cables)	
Fantasma	
Dallant i repant	
La lluna, la bruna	"
Xorri	"
Soleria	
[Rebent d'un perdut (P. Ventura)]	
[El variet (P. Ventura)]	
Romant florit (2 cables)	
El perdut	
[Els jocs dels]	
Entenen	
[A l'entorn (Ventura)]	
Calçava	(11)"

El clallant
[De bar nati (P. Ventura)]
[La cula d'it (11)]

Flor de jureta
jouern' vola

Cant dels pres
Pirineus

~~franca (dedicada a la una efemer)~~
Zaneta
Zaneta i el moliner.

Dus cançons

Balla per ferllant (76)

en plenitud

els hiverns de Nadal (h.) 43 - Les Vignes
spanades (populen h. 39) - Cantada

de Primavera : Chon d'home important

Poesia de T. Catasius - L'arbre kant (4 v. h.)
Laduna d'arç (ch. u) - Els buletans chon descripcions
Chon. Cables - El bledat, la pastorel. l'at. m.

anunciament catalans

Cantada de Nadal - Chon orgue

Mis. En Reliquia (Mona Elbikint)

Cancioner esoclet (4 v. bl.)

transcripcions cantos clàssics catalans
i cançons catalans

Reberton Orfes - Blalsan (h.)
femenes i engendr (h.)

cançons de sen. antic

des: He desitjat i volgut

cançons dels infants (a 3 vers i 4 vers) per
Fornicació senh

El fill del Rei (h.) + cançons
Pomem esoclet

El Mte. Puigol compositor

Chous miste, a veu blaugne
i' chous d' homes. Anhel ^(M. el m. blaugne de l'g allende)
^{veu d' homes}
Un jube pagès (am miste) - ^{ba cans}
^{important}
Tasica (de planch) i' chous El jube
alegre (am. blaugne). Maria Rosa (id)
Saci's pleni (3 l. bl.) - Sub l'ung ^{antich} mendici
(4 v. m. 1945) - Tu e Petri (4 v. h)
a la Raura, Raura (pops. id.) Sant Elia
(4 v. h) El Rebuten ^(homages) ^(homages) Any
mi dulce amor (asturiana: ⁽⁴⁰⁾ homes)
Molinos, molinos (fantasies - homes)
O que me estivo l'anal (gallega - homes)
Una nora i' per un riba (de Runt' blaugne)
Salve Regina Mandenalm (1940)
Munt' pitilom (Castella la Vella: h. 35)
Cancion de Runda (id. id.)

- + Um pube papes: Canço a de uns miates.
 + Da canço: Traga em - Para a de pube
 Camer (a 6! ven miates): Important
 + El pobretalepe (Vidula popular a 4 ven blangus)
 + Maria Nova (canço popular girona a 4
 ven blangus)
 + Sabir toleuni: Moleta 3 ven blangus
 + Sabirum presidium: Anti'poca a 4
 ven miates (1965): Important
 + Tu e Petrus (a 4 ven home)
 + A la rama, a la rama: 4 ven home (canç
 popular Extremadura)
 + Santa Olívia: De N. pube: din home
 + El Rabadun: popular espanyola de Madril
 ven clon home
 + Ay mi dulcel amor: Asturiana, 4 ven home (40)
 + Malmere, malmere: fanteleu id.
 + "O que unca estivo longe": fanteleu a 4 ven
 home.
 + Una avia es per a un rei (Per: in Punt)
 a 4 ven blangus (45)
 + Salve Refina Monheruini (1980)

+ Monito jutitoin: Canella la Vella a 4 vers homes
(39 |

+ Cançons de l'onda id. id id

+ Elle mivole de Nadal (4 vers home) 4)

+ Les Vignes & paradis (a 4 vers home) (39 |

+ Cançada de Primavera per a dos
homes (en elapri) important. Parle
de T. Cantar

+ 38 Cançons a 1 vers: piques (cançons piques
entre elles) / Ave Maria per a vers: orfons
són a l'Apote - Cant de festa: d'hor
10 6 vers blenques amb acompanyament
(19 vers 41) Parle un Gaspar Brut Per.
Ocasio a la Vierge (916): Parle
venderen)

+ Cançons (48 / V'hi ha de reflets
són, de l'altre - se en cançons per a la piques
de les Vignes Prudent d'afines d'A. Paul

Cançons d'Alfon el fabi harmonitzats i instru-
mentals (1 vers: per a cançons
Cançons de l'onda de Vapors: id

+ Cançons de l'onda i d'afines
El cançó de l'onda i d'afines
Cançons de l'onda - el partit
Vapors (any 24

+ Estampes de l'onda per a violi
i piano (la cançó de l'onda
h. hemmle volit'ria - la part de
la cançó

+ Ballets armonitzats i cançons
a violi

+ Partitura Cançada de Cap d'any
clars

+ Cant de May, cant d'alefria
Partitura piques

+ Cançons per a violi i piano en l'obra

X Muret de l'ici à l'abri de l'vent
X sous (l'ici à l'abri)
X Muret
X merveilleux ventaller!

Prière de

de M. P. P.

+ Cant de jurtà (ha cançó tripiçer): original
 de cançó del veuilet (original): cançó
 picus / original.

Procedur de mender: balus

Cançó original cançó

+ Original amb clapis per una
 partitura (Distribució instrumen-
 tals)

+ Cançó canten els ocellets (a 4 veus blanques)

+ Original de les Cançons populars
 de Cant i gran

+ Paper Cabla de "El Cant de
 la Jengra

+ yd. Introducció de R. Herre
 Riera

Papers tardana de "La muntanya i l'home"

+ Paper Cabla "Himne als infants"
 del meu pare

Manxer de d'uller amb colita

+ Paper per 2 Marçals originals i la Cabla

Entrada de sala de l'Olum

acompanyament cobla de "Wol de Vella"

Paper cobla: partitura Instruccions per a Ben

Instrumentario Hume dels Turfins del Jure

Instrumentario completa de "El Cant de la Sengra"

Ballet popular (dancer Cant "Jura")

Sala Patum de Benga (instrumentario cobla)

Ball de l'aigüer

Ball del diable

Ball dels nans nous

Ball dels nans vells

Ball dels gegants

Ballet del gegant

ella i la reina (cant del Jure Tirabou

altre partitura Principals més importants

- + Vocalise - Etude (cant. franc)
editat a Paris (Lemond)
- + Cantat a 4 voci amb acompany. de violi
cel. lu. i piano : para de Paul Seraph.
- + El roseron de St Jordi. Cantat a
4 voci i piano : para de M. Ruy
- + Invocacio (lletres i l'unió en
d'ell) per l'album de la M. de
D. de Montserrat. Ten. i acompany
Vocalise - Etude (amb l'unió)
- + El men for (per l'Institut de
Pensament)
- + Son, Ballades (Videli
i piano amb clapis. Trenc
Cifra 1937)
- + Plume patriotique del pare amb
intrap. per una d'home
- + Perpetuum : sedesunt principis
i organum a 4 veus

(4)

~~X~~ Bonador: ^{unvostler} Avant per la Patitz

~~X~~ Palapiera (Bonador lundum)

1937!

~~X~~ Flume des Enfants (a 3 uen,
pennu, Penca de Smirach fany)

~~X~~ Tema: 1/4 vanavon per a
pennu / amb clapi

~~X~~ Jays de la Verge de Vall de flor de
Trem

~~X~~ L'arbre Sant (a 4 uen, d'home / amb
clapi - Penca de Jap Salu)

~~X~~ Elles balletaires (Chor descriptiu per a
4 uen d'home) / acabat amb l'inter
també hi ha un final

~~X~~ Com canten dos ancellets. Chor
a 4 uen blumfud

- X Cuentos del tiempo juvenil (per a
jians i Belluoni en - f. de
Caput de la vertella)
- X El volat i la postrel·la · plan ^{long}
per a chor mixte (collat)
de primera del Bosch encantut (prim
(penant)
- X La clau d'Arca per a chor mixte
- X La bu paper de El príncep Reys
el fill del Rei
- X Balsam a 9 vers Alemany
- X Himne a la Senyera per a chor
d'homes (sone ti'tut)
- X Estudi, per a joia
Vora la llum / melodia amb ^{luz} ~~melodia~~
de Victor Brown
- X Morta i o poem T. Mathin
- X Decepen i o " de ayudo
- X Les fagures i o " i Gellins

+ See in i per tu, canço canço (6)
+ 1 piano

+ Anhel (Oh elena solista de Gallegos)
per a chor el home

+ Rondo u o 1 per piano, waltz
la filadelfia

+ Montanyes (Sept 1902), canço
cant: piano. Rara i llunyana
Reminda a Olot.

+ Canço del fener (cant: piano)
amb. castellà - de la

+ Tres bandes reuents amb
piano

+ Altres cançons populars per a
cant: piano, alguns, incògnits

El Mte. Puje compositor
Cancion y a canci
pura

al menos una en cada libro
amonestacion a cada i
piano

amonestacion del
Roser (amb amonestacion)

~~Am. Nib de vetlls~~

Vocalise. Elude: editat a Rg
Caus: amb el. l. piano (Patria de
Pere Serafi)

El men de H. J. de (de Rg)
El men 50 (Rosa) Cant 21

Will come
on foots but in
the
Jennison, Maria Calogria

El Mtre. Pujol compositor

Obras orquestales

Festa

floral

Tena baida

Avant que la Patria

Cançons populars a una ve
i acompany

per una petita orquestra -
també escèniques (Vene

Vol. 7. Pres d'Alcalá del Sabi instrumental

Música de Càmera instrumental

Estampa de muntatge per a violi

i piano (per a v. Pujol)

Sonata per a violi i piano

en 2-6.

Minuet

Rondo

Una maravillosa Vardall (instrumental)
i piano

om de cun

2

Vell madrigal (Voli'ipum)

~~Cant~~ bai: Bullades per

a voli'ipum (1957)

Tema i 1/4 variacions per a piano

Estudi per a piano

Rondo a 1 sobre Les plades

Sardanes sevens amb piano

~~contes del temps passat per a piano~~

7

Recessiu a petita orquestra
m. Filadelfia (1922)

- Introducció
1) Menú arlequí's vesteix de Merli
2) Parlamenta d'Estarmonche i
Pantalo
3) Ronda de diables
4) Encantament del benatge per Zoroastre
5) S'escarlatti. Temps de ball
6) Escena de la fira de Zoroastre
7) Escena final. Hi han tots
els papers d'orquestra

dear Mr. Rynd

Yours truly
John A. Rynd